

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

**OKEM JEHLY - VÝŠIVKA JAKO ZPŮSOB
VÝTVARNÉHO VYJÁDŘENÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Eliška Bočanová

*Výtvarná výchova a kultura se zaměřením na vzdělávání a výchova ke zdraví se zaměřením
na vzdělávání*

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Havlíček

Plzeň, 2024

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne .....

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou vyjádřila velké poděkování Mgr. Jakubovi Havlíčkovi za užitečné materiály, cenné rady, připomínky, odborné konzultace a metodické vedení této bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce zkoumá výšivku jako prostředek výtvarného vyjádření a její potenciál v rámci výtvarné výchovy na základních školách. Skrze historický přehled vývoje výšivky v umění 20. a 21. století, autorské experimenty s výšivkou na různých materiálech a aplikaci výsledků ve výuce je cílem práce ukázat, že i prosté objekty a scény mohou být přetvořeny v něco mimořádného a inspirativního. Na základě teoretických poznatků, autorských experimentů a pedagogických aplikací práce nabízí pohled na výšivku jako na prostředek pro rozvíjení kreativity a pozornosti k jemnostem a rozmanitostem v každodenním životě.

OBSAH

ÚVOD.....	3
1 TEORETICKÁ ČÁST	5
1.1 HISTORICKÝ KONTEXT.....	5
1.1.1 Umění s textilem ve 20. století	5
1.1.2 Umění s textilem ve 21. století	7
1.2 UMĚLCI 20. A 21. STOLETÍ	8
1.2.1 Čeští umělci 20. století	8
1.2.2 Podobnosti a rozdíly v pracích českých umělců	12
1.2.3 Světoví umělci 20. století	12
1.2.4 Podobnosti a rozdíly v pracích světových umělců	17
1.2.5 Podobnost a rozdíly mezi umělci 20. století	17
1.2.6 Čeští umělci 21. století	18
1.2.7 Podobnosti a rozdíly mezi českými umělci	23
1.2.8 Světoví umělci 21. století	24
1.2.9 Instagramoví umělci 21. století	26
1.2.10 Podobnosti a rozdíly mezi pracemi	30
2 AUTORSKÁ ČÁST	32
2.1 POSTUPY PRÁCE	32
2.1.1 Výšivka na čtverci.....	32
Postup práce	32
Reflexe.....	33
2.1.2 Výšivka na kartónu	35
Postup práce	35
Reflexe.....	35
2.1.3 Vyšívání na plátno.....	36
Postup práce	36
Reflexe.....	37
2.1.4 Vyšívání na Panamu.....	38
Postup práce	38
Reflexe.....	39
3 DIDAKTICKÁ ČÁST	40
3.1 VÝTVARNĚ-PEDAGOGICKÉ ZADÁNÍ.....	40
3.1.1 Zadání prvních dvou hodin.....	40
Příprava hodin	44
Časové rozvržení hodin	44
3.1.2 Zadání druhých dvou hodin	45
Příprava hodin	49
Časové rozvržení hodin	50
3.1.3 Vyhodnocení dotazníků.....	50
3.1.4 Zpětná vazba od Mgr. Aleny Klasové.....	51
3.1.5 Sebereflexe pedagoga.....	51
ZÁVĚR	53
RESUMÉ.....	54
SEZNAM LITERATURY	55

SEZNAM OBRÁZKŮ	57
PŘÍLOHA 1: POUŽITÉ MATERIÁLY NA HODINÁCH VÝTVARNÉ VÝCHOVY	I
PŘÍLOHA 2: VÝBĚR Z PRACÍ ŽÁKŮ.....	IV
PŘÍLOHA 3: ZÁVĚREČNÁ REFLEXE (DOTAZNÍK).....	VII

ÚVOD

Ve světě, kde rychlost a efektivita často převládají nad zastavením a pozorováním, může být snadné přehlédnout jednoduchou krásu a detaily, které formují tkáň našeho každodenního života. Tato bakalářská práce se zaměřuje na to, jak výtvarná výchova na základních školách může otevřít dětské oči pro vnímání a ocenění této často opomíjené krásy, a to skrze proces tvorby, který začíná obyčejnou tužkou a končí barevnými nitěmi a bavlnkami. Cílem je ukázat, že i obyčejné objekty a scény mohou být přetvořeny v něco mimořádného a inspirativního.

V dnešní době, kdy se umění stále více rozšiřuje do různých oblastí a médií, se stává stále důležitější zkoumat nové formy a přístupy k umění. Jedním z těchto alternativních médií, které získává na popularitě a uznání, je výšivka. Tato tradiční technika se stále častěji objevuje jako prostředek pro výtvarné vyjádření, a to jak v rámci tradičních uměleckých forem, tak i ve spojení s moderními výtvarnými koncepty.

Tato bakalářská práce se zabývá výšivkou jako způsobem výtvarného vyjádření a je strukturována do tří hlavních částí, které reflektují různé aspekty této problematiky. První část je teoretická, ta se zaměřuje na historický vývoj výšivky a textilu v umění v období 20. a 21. století. Tato část přináší stručný přehled o tom, jak se výšivka a textil vyvíjeli a měnili v průběhu času, a také se zabývá vlivem významných umělců, kteří v těchto obdobích pracovali s textilem jako hlavním médiem své tvorby. Tato práce nemá být historickou sondou, jde pouze o ohlédnutí za tím, jak se textil stal uměleckým médiem a jak je možné s ním pracovat. Uvádím zde klíčové umělce a umělecká hnutí, kteří ovlivnili vývoj výšivky jakožto uměleckého média.

V období 20. století začala výšivka, ale i textil jako takový získávat na významu jako prostředek pro vyjádření sociálních, politických a kulturních témat. Umělci jako Louise Bourgeois nebo Antonín Kybal přinesli nový pohled na tento tradiční řemeslný proces a posunuli ho do sféry současného umění. Jejich díla se stala symbolem osobních zkušeností a emocí, které výšivkou převáděly do podoby výtvarného vyjádření.

V 21. století výšivka dále expanduje jako umělecký prostředek. Umělci začínají zkoumat nové techniky a materiály, které umožňují ještě komplexnější a originálnější tvorbu. Digitální technologie otevírají zcela nové možnosti v oblasti výtvarného vyjádření pomocí výšivky, a umělci jako Severija Incirauskaitė-Kriaunevičienė nebo Tilleke Schwarz přinášejí inovativní a provokativní práce, které zpochybňují tradiční představy o výšivce a posouvají její hranice.

Druhá část práce je autorská, ta se zaměřuje na konkrétní experimenty s výšivkou na různých materiálech. V této části zkoumám možnosti a hranice tohoto tradičního řemesla. Experimentuji s různými druhy nití, látek a technik výšivky, abych objevila nové formy a výrazové možnosti tohoto média. Přináším svůj osobní pohled na výšivku a své zkušenosti s tvorbou díla prostřednictvím této techniky. Samozřejmě se stále zajímám i o ozvláštnění každodenních předmětů, které zachytím nejprve pomocí kresby nebo malby a následně to, co mi na jednotlivých věcech přijde zajímavé vyšiji.

Poslední část práce je didaktická, zabývá se praktickou aplikací výtvarného úkolu ve vyučování výtvarné výchovy na Základní škole ZŠ Zářečná v Tachově. Zde jsem učila čtyři vyučovací hodiny v sedmé třídě. Žáky jsem seznámila se základy kresby a výšivky. Žáci měli příležitost nejen rozvíjet své výtvarné dovednosti, ale také prozkoumávat výšivku jakožto formu uměleckého vyjádření. Žáci se rovněž setkali s haptickou formou práce. Tato pedagogická část byla jedním z hlavních výstupů mé práce. Práce se opírá o myšlenku, že výtvarné umění a ruční práce mají jedinečnou sílu rozvíjet dětskou fantazii, pozornost k detailu a samozřejmě jemnou motoriku. Stojí na teoretických základech, které spojují pedagogiku, umění a psychologii a poukazují na význam uměleckého vyjádření pro osobní a emocionální rozvoj žáků.

Na cíle bakalářské práce je možné nahlížet v několika rovinách. Mapování vývoje textilu jako uměleckého média od počátků 20. století po současnost umožňuje soustředit se na klíčové umělce, umělecká hnutí a díla, která významně ovlivnila dané odvětví. Cílem práce je též zabývat se vlastní výtvarnou činností tematicky se pojící s výšivkou, což nabízí experimentální přístup vůči různým technikám, materiálům a přístupům. V důsledku toho je možné vše reflektovat v rámci vlastních uměleckých zkušeností. Primární pozornost je věnována aplikaci nabytých poznatků a dovedností do praxe formou výtvarně-pedagogického zadání. Snahou je předat získané znalosti žákům základní školy a skrze výšivku v nich podnítit jejich kreativní nastavení, stejně jako zájem o výtvarné umění. Záměrem práce je za pomoci výšivky poukazovat na jemnosti a rozličnosti všedního života a představovat žákům tuto rozmanitost prostřednictvím výtvarné výchovy.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Umění vyjadřuje emoce, říká, že žijeme, v každém století promlouvá jiným jazykem. Vypovídá o každé době, o způsobu života, politické situaci, o názorech a pocitech lidí. Vypovídá o hodnotách, které lidi měli a mají. Dokáže nás ovlivnit nebo vzdělat. Umění jako takové má mnoho forem a mnoho způsobů, jak o sobě dává vědět. Jednou takovou formou, nebo spíše oborem, je textilní umění.

Textil jako takový je všude, není člověk, který by se s ním nesetkal. Každý den se s textilem setkáme, ať už ve formě ložního prádla, záclony či oblečení. S touto skutečností pracují bytoví designéři, ale i samotní umělci. Textil se stal pro řadu současných umělců hlavním materiálem, který jim umožňuje vyjádřit se jinak, blíže lidem a blíže světu venku. Chtěla bych zde odkázat na českého umělce, který působil již ve 20. století a je jedním z nejvýznamnějších umělců pracujících s textilem. Tímto umělcem je Antonín Kybal. Opravdu vystihl vnímání textilu:

„Teprve tam, kde výtvarník vezme do svých citlivých rukou, do svých prstů textilní chlupy či vlákna, začne je spřádat a třeba velmi primitivně sám barvit, začne je kombinovat, splétat, různě křížit, začne-li tušit jejich zákonitosti, zjeví se mu krása a síla jejich vlastní textilní výrazové schopnosti, ocitne se ve sféře jejich působení, v jejich vlastním světě. Tam začíná vlastní, samostatná, na ničem jiném nezávislá textilní výtvarná práce.“ (Kybal in Skarlantová, 2005, str. 192)

Jak už bylo řečeno výše, textil je všude a pořád prochází změnami v každém století přibývá nových materiálů, které mají lepší, praktičtější funkce nebo nová využití. Mění se stejně rychle jako lidé, kteří s ním pracují a je jedno, jestli je v umění nebo v oděvním průmyslu.

1.1 HISTORICKÝ KONTEXT

1.1.1 UMĚNÍ S TEXTILEM VE 20. STOLETÍ

V průběhu 20. století prošlo textilní umění výraznými změnami. Do 60. let 20. století se pod pojmem textilní umění schovávaly pouze tapisérie. Změna nastala vlivem nejen technologického pokroku, ale také novým pojetím textilu jako uměleckého média. Umělci začali opouštět tradiční přístupy a hledat nové způsoby, jak vyjádřit své myšlenky pomocí nití a výšivek. Tím vzniklo několik klíčových trendů, které formovaly textilní umění v tomto století.

Jedním z prvních a klíčových směrů byla abstrakce a geometrie, která čerpala inspiraci z abstraktního umění a modernismu. Autoři začali tvořit díla s důrazem na geometrické tvary a minimalistické kompozice, což bylo zrcadlením širších trendů v umění a designu v té době. Tento přístup přinesl rozvoj nových technik a materiálů, které umožnily další experimentování.

Ve 20. a 30. letech se textilní umění posunulo na novou úroveň s příchodem art deco¹. Tento styl přinesl do módy odvážné geometrické vzory, luxusní materiály a výrazné barvy. Textil se stal nedílnou součástí interiérového designu, což podtrhlo jeho uměleckou i praktickou hodnotu. Profesionální designéři a umělci využívali textil k vytváření unikátních a sofistikovaných prostředí.

V dalších letech se umělci zaměřili na experimentování s novými materiály, což mělo velký vliv na rozvoj textilního umění. Ve druhé polovině století se začaly objevovat syntetické materiály, plastová a kovová vlákna, která umělcům umožnila vytvářet díla s úplně novými texturami a efekty. Tato inovace překročila hranice tradičního textilního umění a otevřela nové možnosti pro vyjádření umělců.

V šedesátých a sedmdesátých letech se textilní umění stalo prostředkem pro politické a společenské vyjádření. Autoři využívali výšivky a textil k tomu, aby sdělili své postoje k sociálním a politickým tématům. Tím získalo textilní umění nový rozměr a význam.

Zájem o tradiční řemesla a techniky zažil oživení na konci 20. století, což vedlo k jejich novému ocenění a inovacím. Tento vzestup řemesel, často spojený s hnutím "udělej si sám", podpořil návrat k ruční práci a individuální tvorbě jako reakci na jednotvárnost masové výroby.

S nástupem nového tisíciletí začali umělci začleňovat digitální technologie do textilního umění, čímž se otevřela možnost kombinace tradičních technik s moderními technologiemi. Díky digitálnímu tisku, počítačem řízenému tkaní a výšivkám se otevřely nové možnosti pro design a výrobu textilu, čímž byl textilnímu umění přidán další rozměr.

---

¹ Art deco je umělecký a designový styl, který se rozvinul v první polovině 20. století, zejména v období mezi první a druhou světovou válkou. Tento styl byl za luxusní a moderní a odrážel duch doby, který byl ovlivněn rychlým technologickým pokrokem, ekonomickým růstem a sociálními změnami.

Různé přístupy a techniky, které se objevily během 20. století, odrážely hlubší změny ve společnosti a umění. V tomto období se textilní umění stalo živým a inovativním polem, které neustále hledalo nové způsoby vyjádření a komunikace.

1.1.2 UMĚNÍ S TEXTILEM VE 21. STOLETÍ

Ve 21. století prošlo textilní umění dalšími významnými změnami, a to nejen díky technologickému pokroku, ale také díky novým přístupům k textilu jako uměleckému médiu. Umělci začali více experimentovat s materiály, technikami a koncepty, což vedlo ke vzniku několika významných trendů, které v tomto století textilní umění formovaly.

Jedním z důležitých trendů, který se prosadil v 21. století, je ekologický a udržitelný přístup k textilnímu umění. Umělci si stále více uvědomují ekologickou stopu své tvorby a hledají nové způsoby, jak využívat recyklované materiály, organická vlákna a výrobní techniky šetrné k životnímu prostředí. Tento trend odráží širší závazek k ochraně životního prostředí a udržitelnému životu.

Vývoj digitálních technologií otevírá textilnímu umění v 21. století nové možnosti. Stále více umělců začleňuje do své tvorby digitální design, 3D tisk a počítačem podporované technologie, které umožňují vytvářet složité a inovativní struktury a vzory. Tento digitální přístup k textilnímu umění dává umělcům větší prostor pro experimentování s formou, texturou a barvou.

Vedle technologického pokroku se textilní umění stalo také platformou pro sociální a politické vyjádření. Umělci využívají textilní médium k zobrazování a komentování aktuálních sociálních, politických a ekonomických otázek jako jsou lidská práva, rovnost pohlaví a migrace. Tento aktivistický přístup k textilnímu umění odráží rostoucí důraz na sociální angažovanost v umění a kultuře.

Dalším důležitým trendem v textilním umění 21. století je oživení tradičních řemesel a technik. S rostoucím zájmem o ruční práci a individualitu začínají umělci zkoumat současné interpretace založené na starších textilních technikách jako je pletení, tkání a vyšívání. Tento trend souvisí s hnutím DIY² a snahou oživit a zachovat tradiční řemeslné techniky.

---

² DIY je zkratka z anglického "Do It Yourself", což znamená "udělej si sám".

V průběhu 21. století se textilní umění stalo dynamickým a inovativním oborem, který neustále reaguje na společenské, technologické a kulturní změny. Umělci nadále zkoumají nové možnosti vyjádření a komunikace prostřednictvím textilního média a ožívují toto tradiční řemeslo v digitálním věku.

1.2 UMĚLCI 20. A 21. STOLETÍ

V této části jsem se zaměřila na vybrané umělce 20. a 21. století, kteří se ve své tvorbě zabývali, nebo stále zabývají prací s bavlnkou, vlnou, nití, textilem a dalšími materiály spojenými s textilní tvorbou.

1.2.1 ČEŠTÍ UMĚLCI 20. STOLETÍ

ANTONÍN KYBAL A LUDMILA KYBALOVÁ

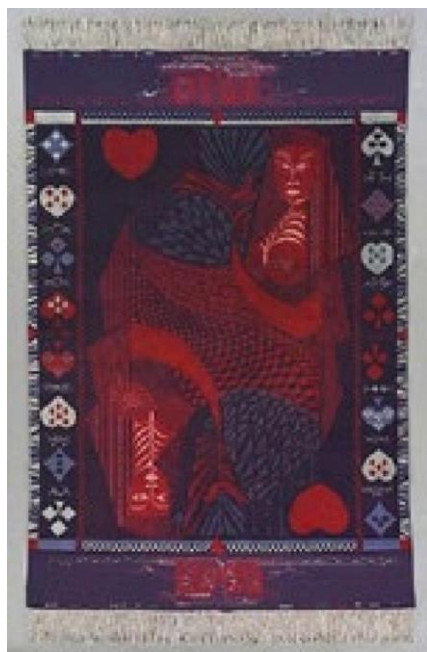
Antonín Kybal a Ludmila Kybalová jsou manželé, čeští výtvarní umělci, kteří se prosadili především v oblasti textilního umění. Oba se zabývají textilním designem a textilními vzory a jejich tvorba se vyznačuje hutným, dekorativním stylem. Oba jsou významnými představiteli současného českého textilního umění a jejich tvorba je často inspirována folklorem a lidovou kulturou.

Antonín Kybal se narodil v roce 1901 a vystudoval Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Je malířem, grafikem, textilním výtvarníkem a pedagogem na VŠUP v Praze. Ve své tvorbě se zaměřuje na vytváření textilních návrhů, které kombinují tradiční lidové motivy se současným designem. Kybalova tvorba je obdivována pro svou technickou dokonalost a estetickou hodnotu. Antonín Kybal byl jednou z nejvýznamnějších osobností českého textilního umění 20. století a jeho umělecká tvorba a pedagogické působení ovlivňovalo české textilní umění na desítky let. (Spurný, 1960, str. 7-11)

„Ve výtvarném umění, tedy i v umění textilním, vznikají nové formy, nové rytmy, nová měřítká, nové barevné akordy a nové proporce. Všechny tyto výtvarné prvky formují velkou část předmětů hmotné kultury a denní potřeby, které nás obklopují.“ (Kybal, 1973, str. 9)

Ludmila Kybalová, výtvarnice a textilní návrhářka, se narodila v roce 1905 a studovala rovněž na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Její tvorba se vyznačuje

jemnými, barevnými vzory, které často evokují přírodní motivy. Spolu se svým manželem Antonínem Kybalem tvořili úspěšný výtvarný tým a jejich díla byla vystavována v Československu i v zahraničí.

Obr. 1 Ludmila Kybalová, Srdcová dáma, 1957, 230 x 150 cm, vlna, vázaná technika a útkový ryp, realizovala MGM ve Val. Meziříčí

Obr. 2 A. Kybal a žáci, Československé hrady a zámky, detail, 1957, 320 x 960 cm, vlna, len, hedvábí, zlaté a stříbrné vlákno, útkový ryp, tkané vazby

LUBA KREJČÍ ČEJKOVÁ

Luba Krejčí Čejková je česká textilní výtvarnice známá svými jedinečnými a výraznými díly. Narodila se v roce 1947 a je známá především svou prací v textilním umění. Její práce pokrývá širokou škálu technik a materiálů, včetně tkaní, výšivek, látek a aplikací.

Většina její práce zahrnuje experimentování s různými látkami a materiály a vytváří abstraktní kompozice plné živosti a barevného kontrastu. Krejčí se inspirovala přírodou, architekturou a lidskými emocemi. To se promítlo do její tvorby prostřednictvím ekologických forem a symbolů.

Jedním z jejích hlavních děl je například série „Krajiny duše“. Jedná se o dílo, které interpretuje emoce a duševní stavy pomocí hry s kontrasty, texturami a barvami. Její tvorba byla vystavována v České republice i v zahraničí a je známá svou originalitou a kreativitou v textilním umění. (Šteiglová, 2015, str. 30 - 31)

Obr. 3 Luba Krejčí, Primitivní postavy (ptáci a hmyz), 40,5" x 44,5", 1970-1979

ZORA SÁGLOVÁ

Zora Ságlová byla česká výtvarnice a textilní umělkyně, která se proslavila svými originálními a inovativními díly v oblasti textilního umění. Narodila se v roce 1942 v Praze a svou uměleckou kariéru zahájila ve druhé polovině 20. století.

Ságlová se specializovala na textilní umění a svou tvorbu často zaměřovala na experimentování s různými materiály a technikami. Její práce zahrnovala širokou škálu technik, včetně tkaní, výšivek, patchworku a koláže. Byla známá svou schopností kombinovat tradiční textilní techniky s moderními prvky a materiály, čímž vytvářela unikátní a expresivní díla.

Ságlová často čerpala inspiraci z přírody, abstraktního umění a lidového umění, což se odráželo v organických tvarech a motivacích jejích děl. Její práce byla vystavována jak v České republice, tak i v zahraničí a získala si uznání za svou originalitu a inovativnost v oblasti textilního umění.

Mezi nejznámější díla Zory Ságlové patří například textilní objekty, kompozice a instalace, které často kombinovaly různé materiály a textury k vytvoření bohatých a poutavých vizuálních efektů. Ságlová se stala významnou postavou českého textilního umění a její práce má trvalý vliv na současnou uměleckou scénu. Dílo, které mě zaujalo a chtěla bych jej zde zmínit je Kladení plín u Sudoměře, 1970 (viz. obr. 4). Je to opět zcela jiné uchopení práce s textilem, Zora zde působí v otevřeném prostoru.

Zvolila jsem tuto umělkyni, protože přistoupila k textilu úplně jiným způsobem, netvoří výšivky ani látky, netká. Ona uchopí již hotové a použije ho jinak, umístí ho do prostoru, spolupracuje s krajinou, větrem a dalšími povětrnostními vlivy, což předešlí umělci nedělají, ti tvoří čistě do prostorů galerií a jejich díla vydrží několik let. Zatímco díla této umělkyně vydrží pár chvil, než zmizí nebo se změni vlivem větru, deště nebo jiných okolních vlivů.

„Nikdy mě nenapadlo moje akce vztahovat ke své tělesnosti, ale naopak vždy k materiálu, se kterým se pracovalo, k místu, žvlům, a nezbytné bylo vytvořit potřebnou atmosféru pro správné vyznění akce. Pro mne není podstatné, zda je více tělesnosti v plíny na trávník nebo otištění razítka na plátno. (...) Důležitá je pro mne zkušenost s tkaním, tam je velká provázanost těla a materiálu, ale to je ještě komplikovanější o časový rozměr. (...)“ (Zorka Ságlová v rozhovoru s Věrou Jírousovou, *Výtvarné umění*, 1/1993, s. 49)

Obr. 4 Zorka Ságlová, Kladení plín u Sudoměře, 1970

1.2.2 PODOBNOSTI A ROZDÍLY V PRACÍCH ČESKÝCH UMĚLCŮ

V této části se zaměřím na srovnání výše zmíněných umělců, a to Antonína Kybala, Ludmily Kybalové, Zory Ságlové a Luby Krejčí. Tito umělci vynikali v oblasti textilního umění a jejich práce reflektovala širokou škálu technik, inspirací a estetických přístupů.

Antonín Kybal a Ludmila Kybalová se zabývali textilním uměním s důrazem na řemeslnou kvalitu a tradici. Kybal se často zaměřoval na geometrické tvary a minimalistické kompozice, zatímco Kybalová preferovala výšivky s bohatými ornamenty a vzory. Oba umělci vytvářeli díla s precizním zpracováním a estetickým ohledem na detail.

Naopak Zorka Ságlová a Luba Krejčí se vyznačovaly inovativními a expresivními přístupy k textilnímu umění. Ságlová kombinovala tradiční techniky s moderními prvky, čímž vytvářela díla s dynamickými strukturami a barevnými kontrasty. Krejčí se proslavila abstraktními kompozicemi plnými barevných kontrastů a organických tvarů, které čerpaly inspiraci z přírody a lidských emocí.

Každý z těchto umělců měl individuální pohled na textilní umění a jejich práce se odlišovala jak stylisticky, tak konceptuálně. Zatímco Kybal a Kybalová zdůrazňovali tradici a řemeslnou kvalitu, Ságlová a Krejčí se zaměřovaly na experimentaci, expresivnost a inovace v oblasti textilního umění.

1.2.3 SVĚTOVÍ UMĚLCI 20. STOLETÍ

ANNI ALBERS

Anni Albers byla vlivnou německo-americkou umělkyní a designérkou, která se proslavila svou inovativní prací v oblasti textilního designu a tkalcovství. Narodila se v roce 1899 v Německu a prožila většinu svého života v USA, kde se stala jednou z klíčových postav v rozvoji moderního textilního umění.

Albersová se proslavila svou schopností zkoumat a experimentovat s různými textilními materiály a technikami. Její práce se vyznačuje geometrickými vzory, abstraktními kompozicemi a inovativním použitím barev. Během své kariéry pracovala s různými technikami tkalcovství, včetně ručního tkalcovství na stavě, díky čemuž vytvářela tkaniny s bohatou texturou a složitými vzory. (Nadace Josefa a Anni Albersových, 2023)

Její práce ovlivnila nejen oblast textilního designu, ale také moderní výtvarné umění jako celek. Byla součástí hnutí Bauhaus³, kde studovala a později i učila. Její pedagogický přístup k textilnímu designu zdůrazňoval důležitost experimentace, funkcionalismu a propojení designu s průmyslem.

Anni Albers se stala ikonou moderního textilního umění a její dílo dodnes inspiruje další generace umělců a designérů. Její vliv a význam jsou důležité nejen v kontextu textilního umění, ale i v širším rámci moderního designu a umění.

Obr. 5 Anni Albers, Černá bílá červená, 1926/1964, Bavlna a hedvábí (tkané), 179,4 x 122,2 cm

Obr. 6 Anni Albers, Haiku, 1961, bavlna, konopí, kovové nitě a vlna, 57,2 x 18,4 cm

MAGDALENA ABAKANOWICZ

Magdalena Abakanowicz je polská sochařka a textilní výtvarnice známá pro své složité a emotivní práce. Její práce často zkoumá témata lidskosti, identity a kolektivního vědomí. Abakanowicz je známá především svými „Abakans“⁴ (viz. obr. 5 a obr. 6), velkými textilními sochami a instalacemi vyrobenými z neobvyklých materiálů, jako je konopí, juta nebo sisalová vlákna. Její díla vyvolávají silné emoce

³ Bauhaus-Bauhaus byla škola a hnutí, které v 20. století ovlivnilo moderní architekturu, design a umění, propagující minimalistický a funkční přístup k tvorbě. (Lynton, 1981, str. 120)

⁴ Abakan – manilské konopí (Šteiglová, 2014)

a poskytují divákům prostor pro úvahy a přemýšlení o přírodě a lidských otázkách. Abakanowicz je považována za jednu z největších mistrů textilního umění a její odkaz žije dál díky jejímu jedinečnému a silnému přístupu k její práci. (Ateliér, 2011, str. 1)

Obr. 7 Magdalena Abakanowicz, Abakan orange, 1968

Obr. 8 Magdalena Abakanowicz, Abakan leden-únor, 1971

SHELIA HICKS

Shelia Hicks je americká umělkyně, známá svou inovativní prací v oblasti textilního umění. Narodila se v roce 1934 a během své dlouhé kariéry si získala mezinárodní uznání a respekt. Procestoval celý svět a prozkoumala všechny možnosti práce s tkaninami.

Její práce se vyznačuje rozmanitostí technik a materiálů, které používá k vytváření svých děl. Patří sem například tkaní, pletení, vyšívání, ale i experimenty s netradičními materiály, jako jsou kovová vlákna nebo recyklované textilie. Její práce často kombinuje různé materiály a textury, což vytváří bohaté a složité vizuální efekty. „Textil je univerzální jazyk. Ve všech kulturách světa je textil klíčovou a nezbytnou součástí,“ řekla Hicks.⁵

⁵ „Sheila Hicks: Begin with Thread,“ Vimeo, nahrála Ford Foundation, 7. října 2014.
<https://vimeo.com/108250843>

Hicks se inspiruje především přírodou, architekturou a lidskými emocemi. Její díla často reflektují organické tvary, ale zároveň zachovávají abstraktní a minimalistický charakter. Důležitou součástí její práce je také barevná paleta, která přináší do děl živost a dynamiku.

Mezi nejznámější díla Shelli Hicks patří monumentální textilní instalace, které zdobí veřejné prostory po celém světě. Její práce byla vystavována v prestižních galeriích a muzeích po celém světě a získala mnoho ocenění a cen. Hicks je považována za jednu z předních osobností v oblasti textilního umění a její práce má trvalý vliv na současnou uměleckou scénu. (Gardner, Shelia Hicks)

Zvolila jsem do této práce právě tu autorku, protože mě fascinovala nejen rozmanitost jejich prací, ale také jejich velikost a myšlenky, které se za nimi skrývají. Viděla jsem několik rozhovorů s touto energickou textilní umělkyní a nepřestává mě překvapovat, že i ve svém věku (90 let) je stále aktivní a stále tvoří rozsáhlá a dech beroucí díla. Zaujalo mě, že její díla se liší v měřítcích, je schopná tvořit díla, jako minima (viz. obr. 7) a následně díla jako Saffron Sentinel (viz. obr. 8). Dalším zajímavým poznatkem či spíše faktem je, že reaguje se svými díly přímo na prostor galerii a výstavních prostorů. Také netvoří díla jen uvnitř, ale díky materiálům, které jsou odolné vůči povětrnostním podmínkám expandovala s díly i ven před samotné výstavní prostory. V galeriích sice není dovoleno na díla sahat, ale v jednom rozhovoru se Hicks svěřila, že občas zaměstnanci muzeí najdou lidi po otvírací době, jak v záhybech jejích děl někdo spí. Na závěr k této umělkyni chci říct jednu myšlenku: Tak jak se vyvíjí nové druhy textilu, tak se vyvíjí a posouvá práce této fascinující umělkyně.

Obr. 9 Shelia Hicks, Vícebarevné Minime, 1962, Ručně tkaná vlna, 26,7 x 29,2 cm

Obr. 10 Shelia Hicks, Saffron sentinel, 2017

LOUISE BOURGEOIS

Louise Bourgeois byla významná francouzská umělkyně, která se proslavila svou inovativní prací v oblasti textilního umění. Narodila se v roce 1911 a během své dlouhé kariéry se stala jednou z nejvýraznějších postav v moderním umění.

Její práce s textiliemi se vyznačuje expresivním a emocionálním vyjádřením. Bourgeois často využívala textil jako prostředek ke ztvárnění osobních emocí, intimních prožitků a vnitřního světa. Její díla často kombinují různé materiály a techniky, jako je například šití, vyšívání nebo plstění, aby vytvořila složité a výrazné kompozice.

Bourgeois se inspirovala zejména psychoanalýzou a svými vlastními životními zkušenostmi, což se odráží v tematickém obsahu jejího umění. Její práce často reflektuje témata, jako je tělo, sexualita, matka a dítě, což jsou motivy, které se prolínají celou její tvorbou. Mezi nejznámější díla Louise Bourgeois patří série soch nazvaná "Maman", která zobrazuje obrovské pavoučí postavy a symbolizuje matčinu ochranu a sílu. Její umění s textilem ovlivnilo mnoho dalších umělců a stalo se důležitou součástí moderního umění.

Obr. 11 Louise Bourgeois, Bez názvu, 2008, látka a látková koláž,

94,6 x 60,9 x 5 cm

Obr. 12 Louise Bourgeois, Sedm v posteli, 2001, Tkanina, nerez, sklo a dřevo,

172,7 x 85 x 87,6 cm

1.2.4 PODOBNOSTI A ROZDÍLY V PRACÍCH SVĚTOVÝCH UMĚLCŮ

Tyto umělkyně sdílely některé společné rysy ve své práci, ale zároveň se lišily v mnoha ohledech. Co se týče společných rysů, všechny pracovaly s různými škálami děl, od menších textilních kompozic až po monumentální instalace. Způsob výroby byl pro ně vždy důležitý, ať už to bylo tkalcovství, vyšívaní, tkaní či háčkování. Každá umělkyně měla přehled o tom, jakým způsobem a kde jsou její práce vystaveny a jaký vliv to má na vnímání diváka.

Naopak se odlišovaly v tématech a stylu práce. Anni Albers se zaměřovala na abstraktní geometrické vzory a moderní estetiku, zatímco Magdalena Abakanowicz pracovala s expresivními vyjádřeními lidské postavy a emocí. Sheila Hicks se věnovala organickým formám, zatímco Louise Bourgeois se zaměřovala na psychologická témata identity a sexuality.

V rámci použití textilních materiálů se také odlišovaly. Zatímco Albers a Hicks často pracovaly s tradičními textilními technikami, Abakanowicz a Bourgeois experimentovaly s netradičními materiály a přístupy k textilnímu umění. Abakanowicz se proslavila tvorbou monumentálních textilních instalací, zatímco Bourgeois kombinovala textilní práce s sochařskými a instalativními díly.

Tyto rozdíly a společné rysy ukazují rozmanitost a bohatství textilního umění, stejně jako jedinečné přístupy každé umělkyně k tomuto médiumu.

1.2.5 PODOBNOST A ROZDÍLY MEZI UMĚLCI 20. STOLETÍ

Všichni tito umělci a umělkyně pracovali s díly různých rozměrů. Od menších textilních kompozic po monumentální instalace typu například land art, každý z nich měl svůj přístup k velikosti a rozměru díla. Někteří, jako například Magdalena Abakanowicz, se proslavili svými monumentálními textilními instalacemi, které působí impozantně jak v interiéru, tak na veřejných prostranstvích. Musím zde znovu zmínit Sheliu Hicks, která tvořila jak monumentální díla reagující přímo na prostor výstavních síní, tak i malá minimalistická díla vhodná do soukromých sbírek. Co se týče rozměrů, každý umělec z výše jmenovaných tvořil dle toho, co chtěl vyjádřit nebo podle toho, co mu bylo komfortní. Nic samozřejmě není špatně, některá díla potřebují být malá a jiná zase obrovská, aby zaujala už od vstupu do galerie.

Když se zaměříme na podobnosti v dílech těchto umělců, tak někteří, například Zorka Ságlová, Louise Bourgeois a Shelia Hicks se specializovali na tvorbu děl, která byla určena pro vystavení v galerijním prostředí, ale i venkovních prostorech. Jejich díla byla navržena tak, aby komunikovala s okolním prostorem a divákem. Naopak jiní umělci jako Antonín Kybal a Ludmila Kybalová mohli preferovat práci s menšími formáty, které byly určeny pro domácí interiéry nebo galerijní síně.

Inspirace pro jejich práci se hodně lišily, od geometrických forem a minimalistických kompozic až po expresivní vyjádření lidské postavy a emocí. Někteří, jako Luba Krejčí a Sheila Hicks, nacházeli inspiraci v přírodě a organických tvarech, což se projevovalo v jejich práci plné života a pohybu. Další umělci se mohli zaměřovat na experimentaci s materiály a technikami, zatímco jiní zdůrazňovali tradici a řemeslnou kvalitu, což bylo patrné v jejich precizním zpracování a důrazu na detail.

1.2.6 ČEŠTÍ UMĚLCI 21. STOLETÍ

EVA KOŤÁTKOVÁ

Eva Koťátková je česká umělkyně, která se proslavila svou inovativní prací v oblasti textilního umění. Její tvorba zahrnuje širokou škálu médií a forem, ale textil zůstává jedním z klíčových prvků v jejím uměleckém vyjádření.

Koťátková často využívá textilní materiály a techniky ve svých instalacích, sochách a performance. Její práce často odkazuje na lidské tělo, psychologii a společenské normy. Textilní médium jí umožňuje prozkoumávat tyto témata z různých úhlů.

Jedním z výrazných prvků v jejím umění je práce s různými textilními strukturami a materiály. Koťátková často kombinuje tradiční textilní techniky, jako je pletení, háčkování nebo vyšívání, s netradičními materiály, aby vytvořila komplexní a emotivní díla.

Její práce často vyvolává otázky týkající se identity, sexuality, tělesnosti a sociálních konvencí. Textilní médium jí poskytuje možnost zkoumat tyto témata s jemností a citlivostí, která je charakteristická pro její umělecký styl. (O umělci, Artlist)

Sama za sebe musím jen potvrdit, že její díla opravdu dokáží zanechat silné emoce a dojmy v každém návštěvníkovi její výstavy. Měla jsem možnost navštívit její výstavu ve Veletržním paláci v Praze v roce 2023 s názvem *Moje tělo není ostrov* (viz. obr. 13, 14,

15 a 16). Výstava mě uchvátila svým umístěním v prostoru, rovněž tím, jak monumentální byli jednotlivé části celé výstavy anebo také tím, co za citáty a slova byly rozvěšeny kolem. S několika z těchto citátů a s několika slovy jsem se dokázala ztotožnit. I nyní, když si vzpomenu na návštěvu této výstavy, tak se mi stále vybavují pocity, které jsem měla, když jsem stála uprostřed toho všeho. Chci pouze dodat, že využití textilu v jejích dílech jim dodává tu potřebnou jemnost, kterou k vyjádření témat o psychologii a lidském těle potřebuje.

Celkově lze říci, že Eva Kořátková patří mezi významné současné české umělkyně, jejíž práce s textiliemi přináší nové a inspirativní pohledy na tuto formu uměleckého vyjádření.

Obr. 13 Eva Kořátková, fotografie citátů umístěných na výstavě (fotografie z vlastních)

Obr. 14 Eva Kořátková, fotografie částí výstavy (fotografie z vlastních zdrojů)

Obr. 15 Fotografie z textilií prošítych tak aby vypadali jako papír (fotografie z vlastních zdrojů)

Obr. 16 Fotografie pohledu na rozmístění celé výstavy (fotografie z vlastních zdrojů)

IVANA KOCMANOVÁ

Ivana Kocmanová je česká umělkyně známá svou kontroverzní tvorbou, která často vzbuzuje diskusi a otázky týkající se sociálních a politických témat. Její práce sahá do různých médií, včetně instalací, performancí, videí a fotografií.

Jedním z hlavních témat, která se objevují v Kocmanové tvorbě, je zkoumání moci a nadvlády v moderní společnosti. Často se zaměřuje na politické a společenské instituce a způsob, jakým ovlivňují životy jednotlivců. Její práce může být provokativní a konfrontační, čímž vyvolává otázky týkající se moci, kontroly a svobody. (About, BRO.)

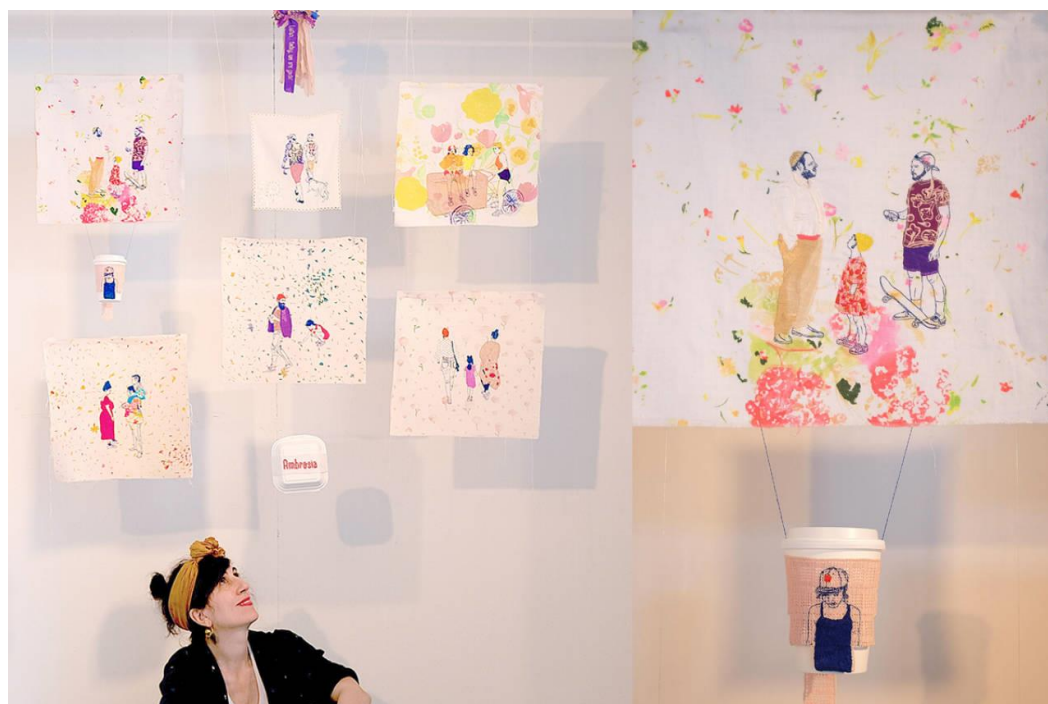
Dalším klíčovým prvkem v její tvorbě je použití těla a sexuality jako prostředku pro vyjádření emocí a politických názorů. Kocmanová často pracuje s nahotou a intimními momenty, aby vytvořila díla, která oslovují diváka a vyvolávají silné reakce.

Ivana Kocmanová také často využívá kontroverzních prvků, jako prostředků pro vyvolání debaty a reflexe o společnosti a lidské povaze. Její práce může být

provokativní a šokující, ale zároveň má za cíl podnítit diváka k zamyšlení nad otázkami týkajícími se morálky, etiky a politiky.

Lze podotknout, že Ivana Kocmanová patří mezi významné současné české umělce, jejíž kontroverzní tvorba přináší nové a provokativní pohledy na současnou společnost. Její práce často vyzývá k diskusi a otázkám týkajícím se moci, identity a lidského chování.

Obr. 17 Ivana Kocmanová, Autorka svou instalací v Mikulově, New Urban Tatto (Ivana Kocmanová)

Obr. 18 Ivana Kocmanová, Bohyně Bless Ya, Love Ya, Ciao! Č.1, kolekce 2023, děrovací jehla, výšivka, zavěšení na zeď, ručně barvená 100 % merino⁶ příze, 40 x 46 cm

EVA VOLFOVÁ

Eva Volfová je česká výtvarnice a textilní designérka, která se proslavila svými unikátními a inovativními textilními díly. Její práce často kombinuje tradiční textilní techniky s netradičními materiály a výraznými vizuálními prvky, čímž vytváří originální a fascinující umělecké kompozice.

Jedním z nejznámějších děl Evy Volfové je "Kočička z kávové pěny" (viz. obr. 19, 20). Eva Volfová vytvořila ilustrace tohoto příběhu pomocí neobvyklých materiálů, jako jsou látky, hadry, prachovky a utěrky, které proměnila v čisté obrazy. Jednotlivé scény z příběhu jsou vyšity barevnými nitěmi na starých látkách, což dává ilustracím specifický vzhled a texturu. Příběh samotný vypráví o kočičce, která vznikla z teplé kávy a nadýchané pěny, ale byla vyhnána z domova svými nevědomými tvůrci. Během svých dobrodružství kočička hledá známé vůně domova a nakonec nachází nový domov. Tato obrazová pohádka je jak vizuálně, tak i narativně jedinečným dílem, které kombinuje fantazii, kreativitu a jednoduchost ve stylu, který může oslovit děti i dospělé. Ilustrace vykreslené nitěmi a použité materiály dodávají příběhu autentičnost a zároveň podtrhují jeho emotivní a dojemné momenty.

⁶ Merino – nejkvalitnější srst je z ovce merinové, pochází z horských ovcí, ze Španělska (Štejglová, 2014).

"Kočička z kávové pěny" je zároveň výrazem Volfové kreativity a schopnosti vidět potenciál v běžných a nekonvenčních materiálech. Toto dílo zachycuje spojení mezi uměním a každodenními předměty, což je typické pro tvorbu Volfové.

Eva Volfová patří mezi významné současné české umělkyně, jejíž práce obohacuje svět textilního umění o nové a nekonvenční prvky. Dílo "Kočička z kávové pěny" je jen jedním z mnoha příkladů jejího talentu a kreativity.

Obr. 19 Eva Volfová, Kočička z kávové pěny, Přebal knihy, 44 stran, 2011, vázaná vazba, 15,5 x 15,5 cm (ISBN 978-80-87060-46-9) (Baobab, 2011)

Obr. 20 Eva Volfová, stránky z knihy, 2011 (Baobab, 2011)

Obr. 21 Eva Volfová, Kočička z kávové pěny, stránky z knihy (Baobab, 2011)

1.2.7 PODOBNOSTI A ROZDÍLY MEZI ČESKÝMI UMĚLCI

Eva Koťátková vyniká ve zkoumání identity a lidského těla, čímž vytváří díla, která nejen odkazují na psychologické a sociální otázky, ale také vyvolávají hluboké úvahy. Její práce často nabízí provokativní a konfrontační pohled na lidskou existenci, což umožňuje divákům ponořit se do komplexních emocionálních a mentálních sfér.

Na druhé straně Eva Volfová, která se specializuje na tvorbu pro děti a dospívající, kde se zaměřuje na ztvárnění pohádkových ilustrací a textilních děl. Její práce je známá pro svou schopnost oslovit fantazii a kreativitu mladých čtenářů. Svoji jedinečnou estetikou a pozitivním přístupem přináší do světa umění nové inspirace a radost z objevování.

Ivana Kocmanová, na rozdíl od předchozích umělkyně, se zaměřuje na sociální a politická témata, často s důrazem na moc a nadvládu v moderní společnosti. Její kontroverzní práce vyvolává otázky týkající se moci, kontroly a svobody, čímž

podněcuje diváky k hlubšímu zkoumání současných společenských problémů a konfliktů.

Každá z těchto umělkyň přináší do oblasti textilního umění svůj vlastní pohled a jedinečný přístup, který obohacuje a inspiruje nejen ostatní umělce, ale i diváky po celém světě. Jejich práce jsou zároveň provokativní a hluboce emocionální, což posiluje jejich význam v současném uměleckém světě.

1.2.8 SVĚTOVÍ UMĚLCI 21. STOLETÍ

SEVERIJA INCIRASKAITĚ-KRIAUNEVIČIENĚ

Severija Inciraskaitė-Kriaunevičienė je litevská umělkyně známá svou inovativní tvorbou, která spojuje tradiční textilní techniky s moderním uměleckým vyjádřením. Narodila se v roce 1983 v Litvě a studovala na Vilniuské akademii výtvarných umění, kde získala široké znalosti a dovednosti v oblasti textilního designu a umění.

Její práce se často zabývají tématy jako je identita, paměť a genderové otázky. Inciraskaitė-Kriaunevičienė experimentuje s různými materiály a technikami, aby vytvořila díla, která jsou vizuálně působivá a zároveň hluboce emotivní.

Jedním z významných prvků v její tvorbě je použití textilu jako média pro vyjádření složitých emocí a myšlenek. Proslavila se zejména sérií děl nazvaných "Černé kravaty", ve kterých zdůrazňuje symboliku tohoto předmětu a jeho vztah k mužské identitě a autoritě.

Dalším zajímavým prvkem v její tvorbě jsou "tavící se obrazy", ve kterých kombinuje tradiční malbu s materiály, jako je vosk a kov, aby vytvořila jedinečné a abstraktní kompozice. Tyto díla často evokují myšlenku paměti a prolínání minulosti s přítomností.

Severija Inciraskaitė-Kriaunevičienė patří mezi významné současné umělce na poli textilního umění. Její práce je ceněna pro svou inovativnost, estetiku a hloubku emocionálního vyjádření. Autorku jsem zařadila do své práce, jelikož z výšivky jemné ženské práce vytváří něco, co sice stále působí jemně, ale už to má i nádech síly. Zaujalo mne, že její výšivky nejsou tvořené na materiály k tomu uzpůsobené, ale že si nejprve daný materiál, silný kov musí podmanit a upravit, aby mohla tvořit svá díla. Jistě jsou to jedny z nejzajímavějších výšivek, které jsem viděla. Ačkoliv je to stále jen obyčejný křížkový steh, působí to v kontrastu s kovem úplně jiným

dojmem. Na jedné straně jemnost a poddajnost bavlnky a na druhé straně tvrdý téměř nepoddajný kov.

Obr. 22 Severija Incirauskaitė-Kriaunevičienė, RANNÍ TRIO. 2014. Detail (Ežerskis, 2019)

Obr. 23 Severija Incirauskaitė-Kriaunevičienė, RANNÍ TRIO. 2014. Kovová pánev, bavlna. Křížkový steh, vrtání. (Ežerskis, 2019)

TILLEKE SCHWARZ

Tilleke Schwarz je nizozemská umělkyně, jejíž práce se vyznačuje hravým a barevným stylem, který zaujme diváky na první pohled. Její textilní díla jsou plná energie a života, přičemž každý kousek přináší svěží a dynamickou perspektivu na svět.

Inspirována vlastními zážitky a každodenním životem dokáže Schwarz zachytit všechny odstíny lidského prožívání a emocí ve svých obrazech. Její práce často odráží radost a humor, ale také hloubku a složitost lidského srdce. Celá její práce je vlastně založena na jednom tématu, a to na podivnostech života.

Její tvorba je plná jemných detailů a vzorů, které se prolínají a tvoří složité a živé kompozice. Její práce přináší do světa textilního umění nové dimenze a možnosti, čímž inspiruje ostatní umělkyně k experimentování a objevování vlastního uměleckého vyjádření.

Jako umělkyně s bohatým smyslem pro barvy a formy její práce oslovuje diváky na mnoha úrovních. Její díla přinášejí radost a naději, zároveň však vyvolávají otázky a přemýšlení o životě, lásce a lidské podstatě. (Tilleke Schwarz, 2011)

Tilleke Schwarz je umělkyní, která svou tvorbou obohacuje a inspiruje. Její díla jsou nejen esteticky přitažlivá, ale také nabízejí hlubší reflexi a porozumění lidskému

světu. Její práce představuje zářivý příklad toho, jak umění může oslovit a obohatit naše životy.

Jak již bylo řečeno výše, tato umělkyně umí zaujmout už barevností prací, ale mne přitáhl její smysl pro jemnost. Na často velké kusy látek tvoří drobné výšivky, které vypráví o podivnostech jejího života. Zaujalo mne, že to občas působí jako dětské kresby. To byl jeden z hlavních důvodů, proč jsem ji mezi vybrané umělce zařadila. Netvoří realistické výšivky, ale spíše poznámky nebo výšivkové kresby nití (viz. obr. 24 a 25). Připomnělo mi to poznámky na okrajích sešitů ze školy.

Obr. 24 Tilleke Schwarz, All lives matter, 2021, 64 x 65 cm (Schwarz)

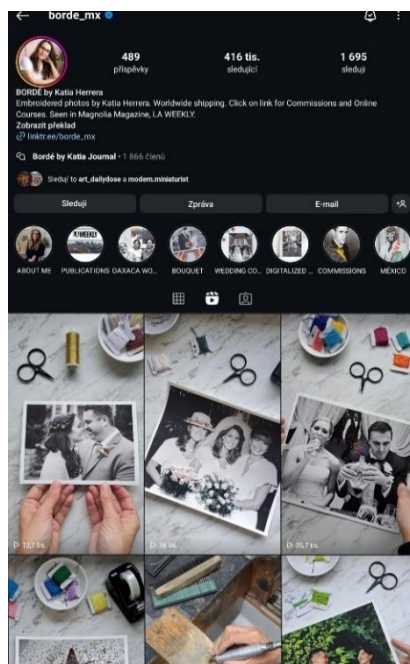
Obr. 25 Tilleke Schwarz, Seven Axolotls, 2019, 64 x 60 cm (Schwarz)

1.2.9 INSTAGRAMOVÍ UMĚLCI 21. STOLETÍ

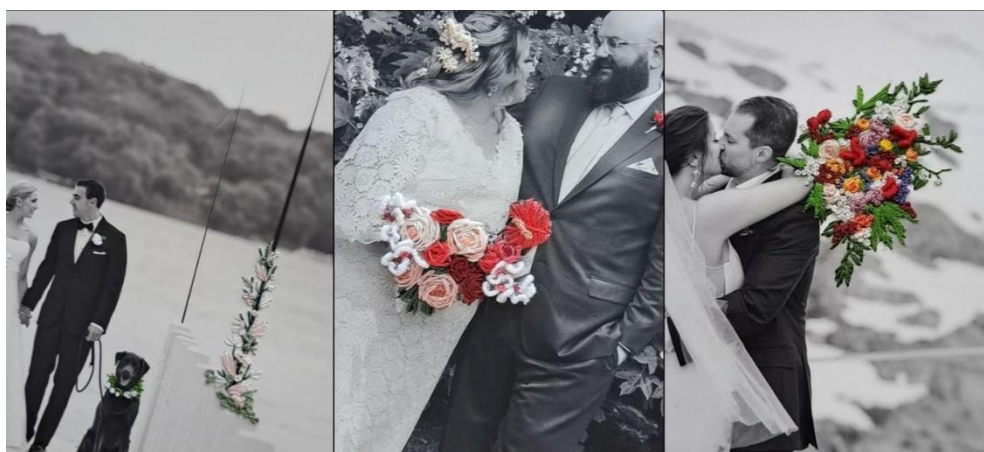
KATIA HERRERA na Instagramu @borde_mx

Katia Herrera má mexické kořeny. Je umělkyní působící hlavně na Instagramu pod přezdívkou borde_mx, kde má skoro 420 tisíc sledujících. Na Instagram přidává hlavně díla, která mají základ ve fotografiích, které dotváří za pomoci vyšívání. Jejími slovy: „Přidávám další prvky, aby obrázky „vyskočily“ a jedinečným způsobem je naplnily zábavou a štěstím.“ (Katia Herrera, Bordé 2024)

Na její práce jsem narazila na Instagramu, kde mne hned zaujal způsob, jakým dodává černobílým fotografiím život, a jak ona říká, zábavu a štěstí. Díky vyšívání zejména květin působí svatební fotografie hned živěji, a hlavně mají i haptickou rovinu.

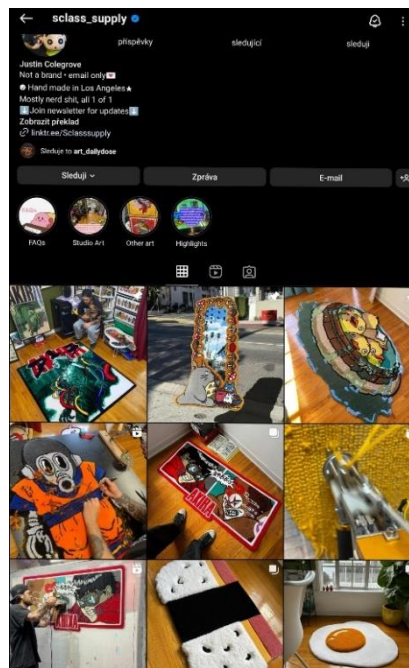
Obr. 26 Katia Herrera, fotografie profilu na Instagramu (soukromý zdroj)

Obr. 27 Katia Herrera, fotografie několika prací z profilu Kati (soukromý zdroj)

JUSTIN COLEGROVE na Instagramu @sclass_supply

O tomto umělci je jen velmi málo informací. Je známo, že žije v Los Angeles. Na svém Instagramu má skoro 350 tisíc sledujících. Proto bych se přesunula k jeho dílům. Jeho díla jsou ve formě koberců, ale nejen tak ledajakých. Justin jde s trendy a dobou, proto má koberce s anime postavkami, postavami ze seriálů či kreslených filmů, kromě toho jsou mezi jeho koberci i takové, které vypadají jako nějaké jídlo či předmět. Jeho tvorba mě zaujala, protože koberec může mít doma každý, ale kdo má doma koberec se svou oblíbenou postavou ze seriálu. Jeho koberce tvoří buď na zakázku, anebo koberec vytvoří a lidé si o něj mohou napsat přímo na jeho instagramovém profilu.

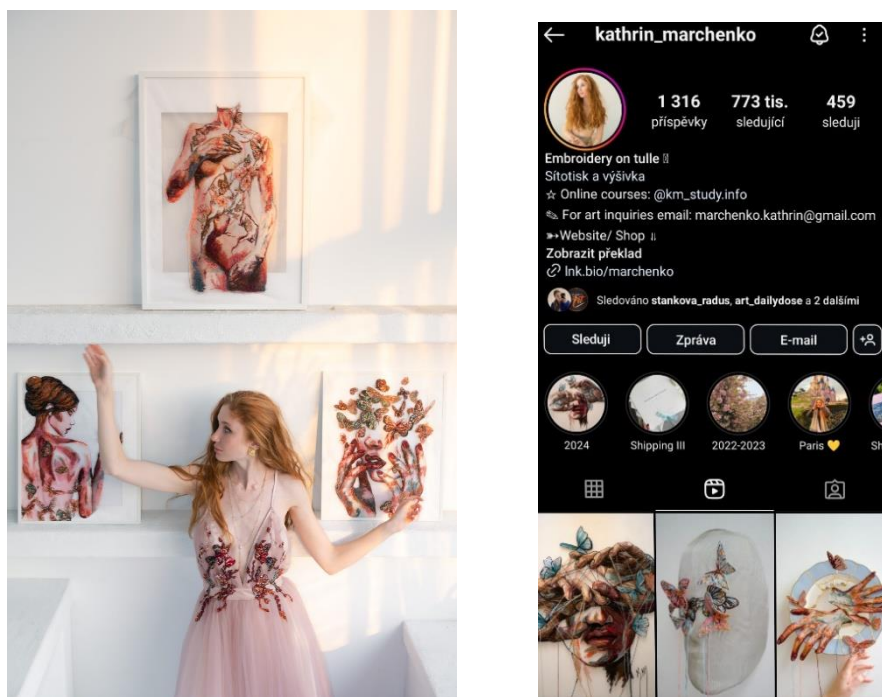
Obr. 28 Justin Colegrove, snímek jeho profilu

Obr. 29 Justin Colegrove, snímek z jeho profilu

KATHRIN MARCHENKO na Instagramu jako @kathrin_marchenko

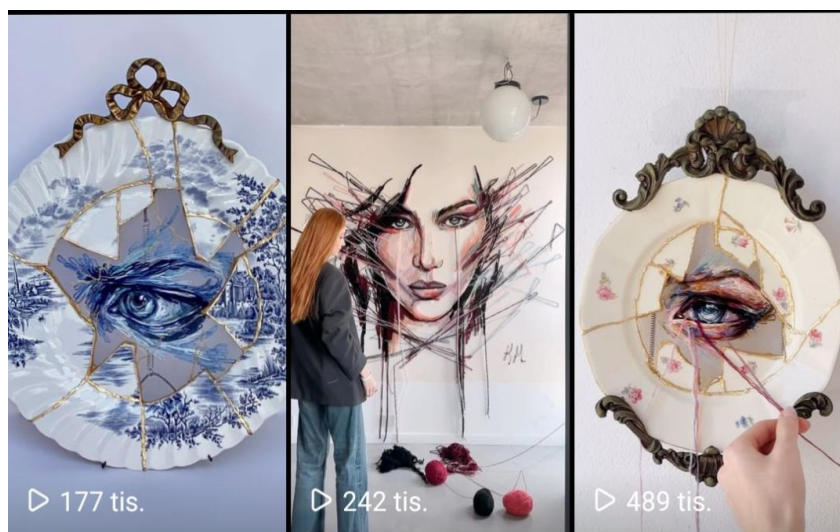
Kathrin Marchenko je současná umělkyně působící na Instagramu, ale i na vlastních webových stránkách, kde představuje svá díla, ale také nabízí online kurzy vyšívání. Když se přesuneme k její tvorbě, tak zpočátku vyšívala klasickým stylem, tedy na vyšívací kruh a látku, to se ale později změnilo a Kathrin začala vyšívat i velkoformátové práce. Co je ale na jejích pracích tak zajímavého, že jsem se rozhodla ji sem zařadit. Vyšívá bavlnkami na napnutý tyl⁷, který ale nemusí být napnutý na rámu, ale může být napnutý uprostřed rozbitého a znovu slepeného talíře, nebo může být jen připevněný ke zdi. Také vyšívala do jemného kovového pletiva, které vytvarovala do tvaru tváře. Podle informací, které jsem našla na její webové stránce při své práci postupuje tak, že si nejprve vyšije obrys a až poté vymyslí jakými barvami a typy vln a bavlnek bude vyšívat a jak vlastně její konečné dílo bude vypadat. Vyšívá vlastní speciální technikou, aby docílila trojrozměrnosti. Také se ve svých dílech zabývá portrétními studii nebo zvířaty.

Obr. 30 Katharine Marchenko, autorka a 'Touché Amore' Soubor děl 2019-2020

Obr. 31 Katharine Marchenko, její instagramový profil

⁷ Tyl je lehká, průsvitná tkanina nebo pletenina malé hmotnosti, charakteristická jemnou mřížkou. (Teršl, 1987, str. 175)

Obr. 32 Katharine Marchenko, několik příspěvků na jejím profilu

Samozejmě jmenování těchto tří instagramových umělců je jen malým vzorkem bohaté a rozmanité komunity umělců, kteří působí na sociálních sítích, jako je Instagram, a na jiných online platformách. Nicméně, tyto tři umělci dobře ilustrují sílu a vliv digitálního prostoru na současnou uměleckou scénu.

Díky sociálním médiím mají umělci možnost prezentovat svá díla širokému publiku bez omezení geografických hranic či tradičních institucí. Tento nový způsob distribuce umožňuje umělcům budovat své vlastní komunity, komunikovat přímo se svými fanoušky a sdílet svůj tvůrčí proces a inspiraci.

Napříč různými žánry a stylizacemi umění umělci na sociálních sítích nabízejí nejen svá vlastní umělecká díla, ale také osobní příběhy, zkušenosti a názory, které posilují jejich propojení se svým publikem. Tento interaktivní a dostupný přístup k umění přináší nové možnosti.

1.2.10 PODOBNOSTI A ROZDÍLY MEZI PRACEMI

Eva Kořátková je známá svými surrealistickými instalacemi a kolážemi, které zkoumají témata identity, psychiky a lidského těla. Její práce se často inspiruje osobními zážitky a emocemi, přičemž vytváří díla, která kombinují realitu s fantastickými prvky.

Na druhou stranu Ivana Kocmanová se zabývá sociálními a politickými tématy, často s důrazem na moc a nadvládu v moderní společnosti. Její kontroverzní práce vyvolává otázky týkající se moci, kontroly a svobody, což podněcuje diváky k hlubšímu zkoumání současných společenských problémů a konfliktů.

Eva Volfová se naopak specializuje na tvorbu pro děti a dospívající, kde se zaměřuje na ztvárnění pohádkových ilustrací a textilních děl. Její práce je známá pro svou schopnost oslovit fantazii a kreativitu mladých čtenářů.

Pokud jde o umělkyně Severiju Inciraukaitė-Kriaunevičienė a Tilleke Schwarz, obě mají své vlastní unikátní přístupy k textilnímu umění. Severija se často inspiruje lidovou kulturou a tradičními motivy, zatímco Tilleke má hravý a barevný styl, který je často provokativní a působí spíše jako drobné skici.

Na druhé straně umělci z Instagramu, jako je Katia Herrera, Justin Colegrove a Kathrin Marchenko, využívají digitálních médií k prezentaci svých děl. Katia a Kathrin se specializují na vyšívání, i když každá trochu jinak. Zatímco Katia vyšívá do fotografií a tvoří spíše malá díla do rámečků, tak Kathrin tvoří rozsáhlé výšivky, někdy i přes celé stěny a vyšívá trochu netradičně do tylové látky. Justin má rozdílný styl práce, tvoří koberce, které se týkají anime, nebo jiných momentálních trendů. Nepracuje jako Katia a Kathrin s jehlou a nití, ale s pistolí na tkaní koberců. I tak jsou práce všech těchto umělců často ovlivněny současnými trendy a kulturními fenomény.

2 AUTORSKÁ ČÁST

V této části bakalářské práce bych se ráda podělila o své osobní zkušenosti a způsoby tvorby výšivek, které jsem v průběhu času vyzkoušela. Prozkoumala jsem různé techniky a média, včetně vyšívání do plátna, na kartón, na čtvrtku a také na panamu. Každá z těchto metod mi poskytla jedinečný zážitek a přinesla nové výzvy a možnosti pro tvorbu. Během mého výzkumu jsem objevila různé přístupy k výšivce a experimentovala s různými druhy nití, barev a vzorů, což mi pomohlo rozvinout svou vlastní tvůrčí identitu a styl. Se správnými způsoby vyšívání mi pomohly knihy Encyklopedie ručních prací (Ganderton, c1999, str. 118-136) a Výtvarné techniky (Macko, 1976).

2.1 POSTUPY PRÁCE

2.1.1 VÝŠIVKA NA ČTVRTCE

Začala bych vyšíváním do čtvrtky, byla to má úplně první zkušenost s vyšíváním obecně, a tak mi nějakou chvíli trvalo zjistit, co přesně mám dělat, aby to vypadalo podle mých představ. Musela jsem zjistit, jakou jehlu, bavlnku či nit musím použít, aby nebyla příliš široká. Také jsem musela zjistit, jak moc mohu nit nebo bavlnku utáhnout, aby se čtvrtka neprotrhla.

POSTUP PRÁCE

1. Jako první jsem si vybrala předmět, který je pro mne nějakým způsobem zajímavý, nebo k němu mám citovou vazbu.
2. Dalším krokem byla kresba samotného vybraného předmětu. Při kresbě jsem se snažila zachytit předmět co nejrealističtěji, ale nevyhýbala jsem se ani stylizaci. Proto jsou některé kresby realističtější a jiné více stylizované.
3. Třetím krokem bylo rozvržení dírek, kterými jsem následně protahovala nit. Během práce jsem přišla na to, že nejrychlejší a nejbezpečnější způsob, jak vyšívat do čtvrtky je, že si nejprve udělám dírky jehlou a až poté protahuji jehlu i s nití nebo bavlnkou. (viz. obr. 33)
4. Poté, co jsem si proděravěla čtvrtku jsem mohla začít vyšívat. Během práce jsem střídala barvy bavlnek nebo jsem měnila bavlnky za nitě. To vždy záviselo na tom, co jsem chtěla vyjádřit. Například při tvorbě vážky jsem chtěla zachytit její jemnost

a lehkost, proto jsem její křídla vyšívala pouze barevnými nitěmi (viz. obr. 34). Zatímco okolí jsem vyšila bavlnkami.

REFLEXE

Na závěr k této práci je nutné říct, že jsem nikdy nevyšívala úplně vše. Vždy jsem vyšila jen vybranou část, kterou jsem chtěla zvýraznit. Vzhledem k tomu, že mám k této práci vystřížena i velká ouška jehel, která se dají k daným výšivkám přiložit, vyšila jsem vždy jen to, co bylo uvnitř jehly. Pokud u dané výšivky jehla nebyla, vyšila jsem to, na co jsem chtěla přitáhnout divákovu pozornost (viz. obr. 35 a 36).

Obr. 33 Autorská práce, detail přípravy dírek a začátek vyšívání, Vážka, 29,7 x 42 cm

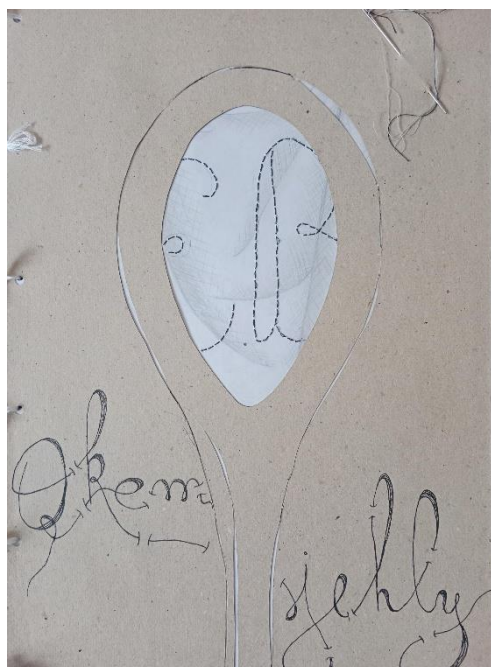

Obr. 34 Autorská práce, detail hotové výšivky Vážky, 29,7 x 42 cm

Obr. 35 Autorská práce, Výšivka vážky v "Oku jehly", 29,7 x 42 cm

Obr. 36 Autorská práce, Výšivka Zubní hygiena, 29, 7 x 42 cm

Obr. 37 Autorská práce, titulní strana, Okem jehly, 29,7 x 42 cm

Obr. 38 Autorská práce, Výšivka iniciál na draperii, 29,7 x 42 cm

2.1.2 VÝŠIVKA NA KARTÓNU

Jako další jsem se pokusila vyšívát do kartónu. Bylo to na jednu stranu o něco jednodušší než do čtvrtky, protože jsem si nemusela hlídat, jak moc utáhnu bavlnku nebo nit, ale na druhou stranu jsem si musela dávat pozor, abych kartón neohnula nebo jinde nepromáčkla. Zjistila jsem, že je v jistých ohledech mnohem citlivější než čtvrtka. Vzhledem k tomu, že už jsem měla zkušenosti s vyšíváním do čtvrtky, přistupovala jsem k práci dost podobně.

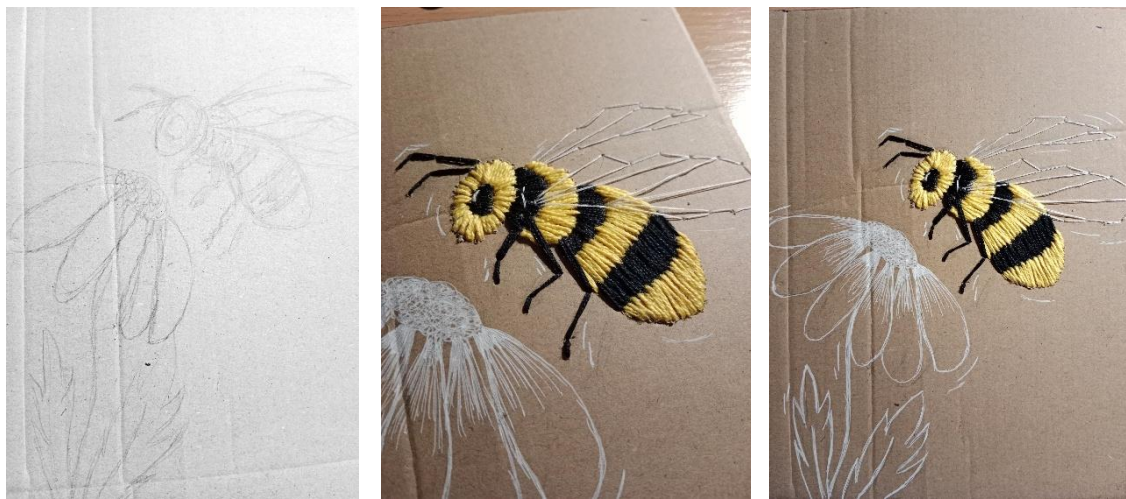
POSTUP PRÁCE

Postup práce byl téměř stejný jako u výšivky na čtvrtku. Pouze s tím rozdílem, že jsem si připravila dírky jen na menším kusu a hned jsem tu část i vyšila. Opět jsem zvolila na křídélka včely obyčejnou bílou nit, jak tomu bylo i u vážky. Působí tak lehčím dojmem.

1. Nejprve jsem si předkreslila tužkou požadovanou věc, což byla v mém případě včela s kopretinou. (viz. obr. 39)
2. Následně jsem si vytvořila na malém prostoru dírky.
3. Tato místa, kde jsem si připravila dírky jsem následně vyšila a takto jsem pokračovala, dokud nebyla včela celá vyšitá.
4. Kopretinu jsem nakonec prokreslila bílou gelovou propiskou.

REFLEXE

Tvorbu této práce jsem si užila. Líbil se mi zvuk proražení kartónu i to, jak lehce šla jehla protahovat. Samozřejmě mne i velmi zajímalo, jak bude výšivka vypadat na hnědém pozadí kartónu a jestli také vystoupí jako na bílé čtvrtce. Dle mého názoru na kartónu vystoupily hlavně jisté části, které byly vyšity žlutou a bílou. Černá podle mne nevystoupila tolik, jelikož to byla nejtmaší barva.

Obr. 39 Autorská práce, skica Včela a kopretina, kartón 16,5 x 21,5 cm

Obr. 40 Autorská práce, detail, Včela a kopretina, 16,5 x 21,5 cm

Obr. 41 Autorská práce, Včela a kopretina, 16,5 x 21,5 cm

2.1.3 VYŠÍVÁNÍ NA PLÁTNO

Vyšívání do plátna pro mne bylo něco opravdu zajímavého. Nebyl to ani papír a ani kartón, byla to v podstatě látka, do které jsem vyšívala, a tak se i více přiblížila tradičnímu způsobu vyšívání. Na plátno jsem vyšila kelímek s kávou. Nechala jsem ho jen v obrysech, protože jsem chtěla, aby to působilo čistějším dojmem.

POSTUP PRÁCE

Postup práce se lišil od práce na čtvrtky nebo kartón. Pro předkreslení jsem použila průsvitný papír, abych si hned nezničila čisté plátno. Rovněž jsem si nemusela připravovat dírky předem.

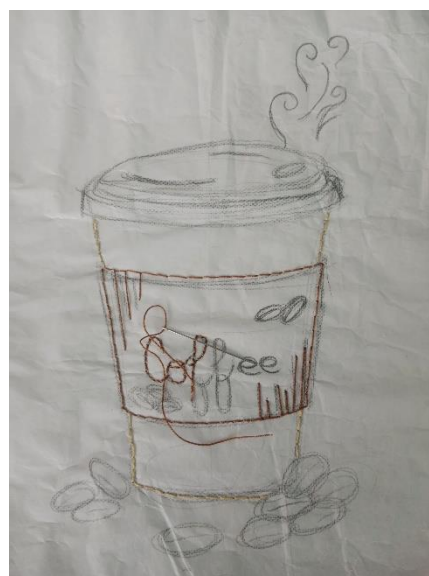
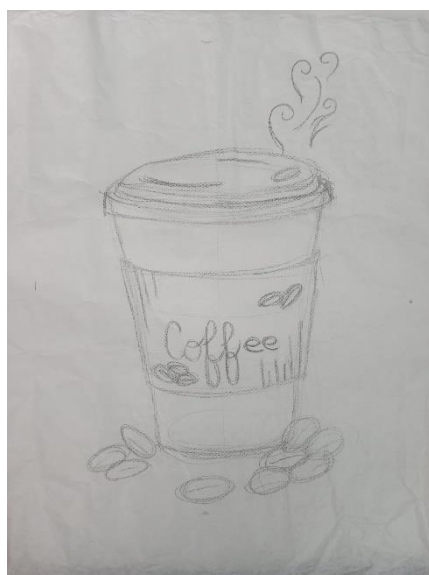
1. Na začátku jsem si izolepou připevnila na plátno průsvitný papír.
2. Následně jsem si předkreslila požadovanou věc, v tomto případě kelímek na kávu.
3. Poté už jsem začala vyšívat, nebylo potřeba si připravovat dírky jako u kartonu nebo čtvrtek, zde jsem mohla rovnou vyšívat.
4. K vyšití jsem používala pouze bavlnky, ale zpětně si myslím, že kouř, který jde z kelímku mohl být vyšit spíše nití, aby působil jemněji.

5. Posledním krokem bylo sundat prošitý průsvitný papír.

REFLEXE

Co se týče této práce, bavila mě, ale práce na kartón pro mě byla mnohem zajímavější. I tak ale mohu s klidem říct, že vyšívání na plátno má své výhody i nevýhody. Chtěla bych ještě zmínit to, že tato práce, ačkoliv působí jednoduše trvala skoro dvě hodiny. Problém, na který jsem narazila už u předešlých dvou prací byl ten, že pokud jsem jehlu na nějakém místě prostrčila, zůstala tam viditelná dírka, ale u plátna to šlo i jistým způsobem zamaskovat, což hodnotím jako plus.

Obr. 42 Autorská práce, skica na průsvitný papír přilepený k plátnu lepící páskou, Kelímek na kávu, 25 x 30 cm

Obr. 43 Autorská práce, Kelímek na kávu, detail postupu práce, 25 x 30 cm

Obr. 45 Autorská práce, detail výšivky, Kelímek na kávu, 25 x 30 cm

Obr. 46 Autorská práce, hotová výšivka, Kelímek na kávu, 25 x 30 cm

2.1.4 VYŠÍVÁNÍ NA PANAMU

Zde už jsem se vrátila k úplným začátkům a kořenům tradiční výšivky, vyšívala jsem do panamy, což pro mne bylo nové. Vyšívala jsem křížkovým stehem. Do čtvrtky, kartónu i plátna jsem vyšívala zadním stehem nebo jinými druhy stehů, ale křížkový steh jsem použila pouze zde.

POSTUP PRÁCE

1. Jako první jsem zvolila motiv, který jsem chtěla vyšít. V mém případě to byl nejprve mlýnek na kávu a následně dva listy hroznového vína.
2. Na kostičkovaný papír jsem si připravila rozvržení obou výšivek.
3. Následně jsem si látku natáhla do vyšívacích kruhů.
4. Pak už jsem vyšívala dle připraveného vzoru.

REFLEXE

Práce s panamou pro mne byla zase něco úplně jiného, musela jsem si zvyknout na to, jak moc mohu utahovat bavlnku. Příjemné pro mne bylo zjištění, že když náhodou panamu prošiji špatně, neponechá tam vytažená jehla ani bavlnka žádnou viditelnou díрку. Což je za mě největší výhoda a také rozdíl od dalších materiálů, se kterými jsem pracovala.

Obr. 47 Autorská práce, Mlýnek na kávu, 12 cm

Obr. 48 Autorská práce, Listy hroznového vína

3 DIDAKTICKÁ ČÁST

3.1 VÝTVARNĚ-PEDAGOGICKÉ ZADÁNÍ

3.1.1 ZADÁNÍ PRVNÍCH DVOU HODIN

INSPIRAČNÍ VÝCHODISKA

Inspirací k tomuto úkolu mi byly vlastní práce, které jsem dělal v rámci seminární práce v prvním ročníku studia na ZČU FPE KVK. Zadání bylo okem jehly, a tak jsem vytvořila práci, která zahrnovala kresbu tužkou a následně vyšívání bavlnkou a nití. Další a hlavní inspirací pro vznik mé práce byla již zmíněná Katia Herrera, která vyšívá do černobílých fotografií.

ZÁKLADNÍ POPIS VÝTVARNÉHO ÚKOLU

Námět	Vyšivkou k maličkostem
Cílová skupina	Žáci druhého stupně 7. ročník
Časová dotace	Dvě vyučovací hodiny (2x 45 minut)
Pomůcky	Čtvrtky různých velikostí, obyčejný tužka, guma, věc každodenní potřeby (Taková věc, ke které mají žáci nějaký vztah.)
Učivo	<p>Vizuální pozorování: Žáci si pozorně prohlédnou vybrané předměty denní potřeby a zkoumají jejich tvar, strukturu, proporce a další vizuální vlastnosti.</p> <p>Kompozice: Studenti zvažují, jak umístit vybraný předmět na kreslicí plochu, aby vytvořili vizuálně zajímavou a rovnoměrně rozloženou kompozici.</p> <p>Kresba: Přesně a detailně nakreslí vybrané předměty denní potřeby. Bude použita kresebná technika tužkou.</p> <p>Stínování: Studenti použijí stínování, aby dosáhli pronikavého a realistického ztvárnění předmětu. Stínování vytváří dojem tvaru, hloubky a objemu tím, že identifikuje a zobrazuje světlé a stinné oblasti předmětu.</p> <p>Proporce: Při kreslení je důležité zachovat správné proporce a měřítko, aby kresba byla vyvážená a realistická.</p>
Formulace zadání výtvarného úkolu	První hodina: (45 minut)

	<p>"Pro svůj výtvarný úkol si vyberte předmět denní potřeby, který byste rádi nakreslili. Může to být oblíbený předmět ze školy, hračka nebo něco z domova. Soustředte se na to, co vybraný předmět představuje o vás a vašem životě. Nepoužívejte pravítko ani měřítko a nedělejte si starosti s velikostí papíru. Možná některé teď napadne otázka, co to je kresba? Nebo se možná ptáte, jak vlastně kresba funguje? Jak si správně vybrat tužku? Na tyto otázky vám odpovím v připravené prezentaci o kresbě." (viz. příloha 1)</p> <p>V první hodině vám pustím připravenou prezentaci, která obsahuje základní informace o kresbě a skice, také obsahuje ukázková videa a kresby, které vás mohou inspirovat.</p> <p>Druhá hodina: (45 minut)</p> <p>„Než začneme pracovat na zadaném úkolu mám pro vás krátké cvičení na stránce Wordwall⁸ (viz. příloha 1), kde si zopakujeme co je to skica a kresba. Následně pracujte na zadaném úkolu. V průběhu hodiny vás budu obcházet a budu k dispozici v případě dotazů.“</p>
Cíle RVP	<p>Rozvoj kreativity a sebevyjádření: Podporovat rozvoj tvůrčího myšlení a sebevyjádření prostřednictvím výtvarného umění.</p> <p>Konkretizace: Podporovat výběr a vyjádření osobního vztahu k předmětům denní potřeby prostřednictvím výtvarného projevu.</p> <p>Rozvoj pozorovacích schopností: Rozvíjet schopnost detailního pozorování předmětů a zachycení jejich vizuálních kvalit.</p> <p>Konkretizace: Žáci budou pečlivě pozorovat vybraný předmět a zachytí jeho tvar, strukturu a barvu ve svých kresbách.</p> <p>Rozvoj manuální zručnosti a grafomotoriky: Podporovat rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky prostřednictvím výtvarné tvorby.</p> <p>Rozvíjet zručnost při používání kreslicích nástrojů, stínování a detailů.</p> <p>Rozvoj sebevyjádření a komunikační dovednosti: Podporovat schopnost vyjadřovat pocity, myšlenky a nápady prostřednictvím výtvarného projevu.</p>

⁸ <https://wordwall.net/cs/resource/70175526/skica-vs-kresba>

	<p>Konkretizace: Vyjádřit citový vztah ke známým předmětům a tyto pocity promítnout do svých kreseb.</p> <p>Rozvoj tvůrčího myšlení a představivosti: Rozvíjet tvůrčí myšlení a představivost při tvorbě vlastních děl žáků. Podporovat žáky, aby vybraný předmět interpretovali vlastním tvůrčím způsobem a experimentovali s různými technikami při malování.</p>
<p>Kritéria hodnocení</p>	<p>Výběr tématu a vyjádření citových vztahů: Žáci si vyberou předmět denní potřeby, ke kterému mají osobní citový vztah. Schopnost vyjádřit tento citový vztah prostřednictvím výtvarného projevu.</p> <p>Pozorování a zachycení detailů: Pečlivé pozorování vybraného předmětu, zachycení jeho tvaru, textury a detailů. Přesný popis různých částí předmětu s důrazem na detaily.</p> <p>Kompozice a uspořádání: Atraktivní, vyvážená a promyšlená kompozice. Efektivní umístění předmětu na ploše kresby.</p> <p>Kresba a stínování: Kvalita kresby včetně použití různých kresebných technik. Schopnost stínování pro realistické zobrazení pohybu.</p> <p>Kreativita a originalita: Originalita a jedinečnost díla. Schopnost vyjádřit kreativitu a představivost.</p> <p>Technické dovednosti a estetika: Dokonalost kresby, včetně čistých linií, barevného výrazu a celkové krásy. Použití vhodných kresebných nástrojů a technik k dosažení požadovaného výsledku.</p>
<p>Transfer-přesahy výtvarného úkolu</p>	<p>Zajímavý sociální přesah, uvědomění si jak důležité jsou každodenní maličkosti a že každý vidí obyčejné věci jinak a pro každého je důležité něco jiného.</p>
<p>Pojmová mapa k výtvarnému úkolu</p>	<p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kresba • Tužky • Obyčejný předmět

	<ul style="list-style-type: none"> • Citový vztah • Stínování
<p>Rozvoj klíčových kompetencí</p>	<p>Vizuální gramotnost: Schopnost chápat a používat základní výtvarné prvky, jako je linie, tvar, textura a kompozice. Schopnost vyjádřit myšlenky, pocity a nápady prostřednictvím výtvarného projevu.</p> <p>Emoční inteligence: Schopnost rozpoznat a vyjádřit své emoce v souvislosti se zvoleným tématem. Schopnost porozumět emocím a pocitům vyjádřeným v uměleckém díle.</p> <p>Kritické myšlení: Schopnost posuzovat a hodnotit vlastní dílo a přemýšlet o tvůrčím procesu. Schopnost identifikovat silné stránky a oblasti ke zlepšení.</p> <p>Komunikační dovednosti: Schopnost vyjádřit myšlenky, pocity a nápady prostřednictvím uměleckého projevu. Schopnost podělit se o svou práci s ostatními a sdělovat průběh tvůrčího procesu.</p> <p>Dovednosti v oblasti jemné a hrubé motoriky: Rozvoj zručnosti při používání kreslicích nástrojů, stínování a detailů uměleckých děl.</p> <p>Kreativita a inovace: Rozvíjení kreativního myšlení a představivosti při interpretaci a tvorbě uměleckého díla na zvolené téma. Schopnost zkoumat nové a originální způsoby vyjádření a kompozice.</p>
<p>Průběh výuky</p>	<p>1.Motivace Motivací bude prezentace, která žáky připraví na práci s tužkou a na samotnou kresbu. Největší motivací pro ně bude zachytit zvolený předmět co nejpřesněji, a hlavně praktický výstup, tedy dílo, které si budou moct odnést.</p> <p>2.Realizace výtvarného úkolu</p> <p>a) Žáci si zvolí rozměr čtvrtky dle svého uvážení a připraví si svůj vybraný předmět.</p> <p>b) Kresba předmětu vlastního výběru.</p>

	<p>3. Reflexe</p> <p>Co vás bavilo nejvíce?</p> <p>Jak se vám podařila vaše kresba?</p> <p>Myslíte si, že máte ještě co zlepšovat?</p> <p>Jste se svojí kresbou spokojeni?</p> <p>Co si myslíte, že byl váš největší problém při kresbě?</p> <p>Stihli jste celou kresbu dokončit?</p>
--	---

PŘÍPRAVA HODIN

Na hodiny jsem měla připravenou prezentaci na téma kresba, která se skládala ze stručného popisu kresby a skici a také jejich rozdílů. Do prezentace o kresbě jsem čerpala z knihy *Techniky ve výtvarné výchově* (Roeselová, 1996). Součástí bylo i několik autorů pracujících s kresbou a ukázková videa. Také se v prezentaci objevila hra týkající se rozdílů mezi skicou a kresbou vytvořená na stránce Wordwall. Připravena byla i ukázková kniha o stínování, aby žákům přiblížila, jak stínování funguje a jak ho mohou trénovat. V druhé hodině už žáci samostatně pracovali na svých kresbách. S přípravou a strukturováním hodin mi pomohly knihy tyto knihy, *Rozvíjíme rozumové schopnosti dětí: dítě a jeho psychika – poznávací schopnosti a funkce* (Hazuková a spol. 2014), *Edukační přístupy ve výtvarné výchově* (Uhl Skřivanová, Věra a Monika Plíhalová, 2020, str. 8-12), *Z hloubi duše: psychologické aspekty výtvarného projevu* (Stehlíková, 2017)

ČASOVÉ ROZVRŽENÍ HODIN

První hodina (45 minut)

1. Představení vyučujícího (5 minut)
2. Představení tématu hodiny (5 minut)
3. Prezentace na téma: Kresba (30 minut)
4. Prostor pro dotazy (5 minut)

Druhá hodina (45 minut)

1. Zopakování, co je to kresba a skica (Wordwall) (10 minut)
2. Samotná práce na zadaném úkolu (30 minut)
3. Reflexe a zhodnocení vlastní práce (5 minut)

3.1.2 ZADÁNÍ DRUHÝCH DVOU HODIN

INSPIRAČNÍ VÝCHODISKA

Inspirací k tomuto úkolu mi byly vlastní práce, které jsem dělal v rámci seminární práce v prvním ročníku studia na ZČU FPE KVK. Zadání bylo okem jehly, a tak jsem vytvořila práci, která zahrnovala kresbu tužkou a následně vyšívání bavlnkou a nití. Další a hlavní inspirací pro vznik mé práce byla již zmíněná Katia Herrera, která vyšívá do černobílých fotografií.

ZÁKLADNÍ POPIS VÝTVARNÉHO ÚKOLU

Námět	Výšivkou k maličkostem
Cílová skupina	Žáci 7. ročníku
Časová dotace	Dvě vyučovací hodiny (2x 45 minut)
Pomůcky	Kresba z minulé hodiny, barevné bavlnky a nitě, jehly, nůžky.
Učivo	<p>Základy vyšívky: Žáci se se krátce seznámí se základními druhy stehů, materiály a možnostmi využití vyšívky v současnosti i v minulosti.</p> <p>Práce s jehlou a nití: Žáci si osvojí jak manipulovat s nití a jak správně utahovat jednotlivé stehy ve čtvrtce tak aby se jim neroztrhla nebo nezkroutila. Zároveň se naučí bezpečně manipulovat s jehlou.</p> <p>Kreativní interpretace: Naučí se kreativně interpretovat vlastní náměty, možnosti stehů. Dokážou kreativně vyjádřit vztah k dané věci.</p> <p>Citová vazba: Diskuze o citovém vztahu ke svým vybraným věcem a jejich významu v jejich životě. Použití vyšívky jako prostředku k vyjádření citového vztahu k vybraným věcem.</p> <p>Jemná motorika a precizní práce: Rozvoj jemné motoriky a precizních dovedností, které je potřebné pro úspěšné provedení práce s jehlami a nitěmi. Trénink pečlivosti a trpělivosti při práci s vyšivkou.</p>

	<p>Haptika:</p> <p>Žáci se seznámí s možností tvořit i jiným způsobem než jen kresbou na papír. Vytvoří vlastní prostorovou práci. Budou si na ni moc sáhnout.</p>
Formulace zadání výtvarného úkolu	<p>První hodina (45 minut)</p> <p>„V dnešních dvou hodinách se budeme zabývat výšivkou jako formou výtvarného projevu. Vaším úkolem bude vytvořit výšivku na kresbu z minulé hodiny. Chci aby výšivka vyjadřovala váš vztah k dané věci nebo vyzdvihovala to co máte na daném věci nejraději případně důvod proč jste si jí vybrali. Víte co je to výšivka? Co si pod tímto pojmem představíte? Znáte nějaké umělce, kteří s výšivkou pracovali? Na všechny tyto otázky si odpovíme v krátké prezentaci, kterou jsem pro vás připravila.“</p> <p>(viz. příloha 1)</p> <p>Druhá hodina (45 minut)</p> <p>Nyní je čas na vaši práci. Než začnete vyšívat udělejte si jehlou do papíru díry na místech, kde následně budete chtít protahovat nit nebo bavlnku. Usnadní vám to práci a nebude hrozit tolik úrazů. Celou dobu vám budu k dispozici jako poradce. Neváhejte se na mě obrátit.</p>
Cíle RVP	<p>Rozvoj výtvarného projevu: Podnítit žáky k vyjádření emocí a citového vztahu k předmětům prostřednictvím výtvarného média výšivky.</p> <p>Rozvoj kreativity a fantazie: Podporovat kreativní myšlení žáků při tvorbě vlastních výšivek.</p> <p>Rozvoj jemné motoriky a precizní práce: Posilovat jemnou motoriku a precizní dovednosti žáků při práci s jehlami a nitěmi.</p> <p>Rozvoj emoční inteligence a sebevyjádření: Podněcovat rozvoj emoční inteligence žáků prostřednictvím výtvarného projevu výšivky.</p>
Kritéria hodnocení	<p>Výběr motivů a vyjádření citových vztahů:</p> <p>Výběr motivů a vyjádření citových vztahů: výběr vhodných motivů, které odrážejí citový vztah žáka k vybranému objektu. Schopnost vyjádřit tento</p>

	<p>citový vztah výběrem barev, technikou vyšívání a kompozicí v připravených kresbách.</p> <p>Pozorování a zachycení detailů:</p> <p>Pečlivé pozorování připravené kresby a zachycení jejích detailů a formy pomocí výšivky. Důraz je kladen na přesné zobrazení jednotlivých částí kresby a na vyjádření detailů vyšívacími stehy.</p> <p>Kompozice a umístění:</p> <p>Kompozice výšivky by měla být promyšlená a sladěná s uspořádáním kresby. Efektivní umístění výšivky v rámci připravené kresby, aby práce působila vyváženě a esteticky.</p> <p>Technické dovednosti a estetika vyšívání:</p> <p>Kvalita provedení výšivky, včetně čistoty stehů, rovnoměrnosti napětí nití a celkové krásy výsledné práce. Použití vhodných vyšívacích technik a stehů podle připraveného návrhu k dosažení požadovaného výsledku.</p> <p>Kreativita a originalita</p> <p>Originalita a jedinečnost výšivky, která odráží osobnost a kreativitu žáka. Schopnost vyjádřit kreativitu a představivost při uplatňování svých nápadů a interpretaci připravených výkresů prostřednictvím výšivky.</p>
Transfer-přesahy výtvarného úkolu	<p>Sociální přesah, který poukazuje na to, že i obyčejné věci mohou být důležité a zajímavé, když se to naučíme druhým ukázat. A zde se to povedlo žáci ukázali na svých vybraných předmětech co na nich mají rádi vytáhli ty důležité a vzácné části, které mají.</p>
Pojmová mapa k výtvarnému úkolu	<p>Pojmy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Citový vztah k motivu (předmětu) • Barvy • Pozorování okolí

	<ul style="list-style-type: none"> • Pozorování detailů kresby • Kompozice kresby a výšivky • Bavlnky, nitě, jehly, nůžky • Kresba
<p>Rozvoj klíčových kompetencí</p>	<p>Výtvarné kompetence:</p> <p>Prostřednictvím vyšívání si žáci rozvíjejí schopnost výtvarně se vyjadřovat, odrážet ve svých dílech své myšlenky a pocity. K tomu patří schopnost pozorovat detaily a chápat kompozici a barevnou harmonii.</p> <p>Tvořivost a představivost:</p> <p>Tento úkol rozvíjí tvořivost a představivost žáků při interpretaci a vyjádření jejich vztahu ke zvolenému tématu. Žáci mají možnost experimentovat s různými výtvarnými technikami a vytvářet originální a osobitá umělecká díla.</p> <p>Emoční inteligence:</p> <p>Žáci se učí identifikovat a vyjadřovat své emoce a pocity prostřednictvím výtvarného projevu. Vyšíváním na připravené výkresy žáci zkoumají svůj citový vztah k předmětům a učí se ho vyjadřovat pomocí barev, tvarů a výšivek.</p> <p>Jemná motorika:</p> <p>Manipulace s jehlou a nití při vyšívání vyžaduje jemnou motoriku a přesné pohyby. Tento úkol poskytuje příležitost k rozvoji jemné motoriky a zlepšení manuální zručnosti.</p>

	<p>Kritické myšlení:</p> <p>Žáci se učí kriticky hodnotit svou práci a hledat způsoby, jak ji zlepšit a zdokonalit. Posuzování estetické kvality a technické dokonalosti výšivky podporuje u studentů reflexi a sebehodnocení.</p> <p>Sociální dovednosti:</p> <p>Společné dokončení uměleckého díla pomáhá žákům rozvíjet sociální dovednosti, jako je společná práce, sdílení nápadů a vzájemná podpora. Diskuse o výtvarném projektu vede k otevřené výměně nápadů a sdílení zkušeností.</p>
Průběh výuky	<p>1.Motivace:</p> <p>Motivací bude pro žáky prezentace, ve které se dozví jak může výšivka ozvláštnit jejich práci a dodat jí nejen haptickou rovinu, ale i zajímavou barevnost.</p> <p>2.Realizace výtvarného úkolu:</p> <p>a) Žáci si do své připravené kresby udělají dírky jehlou.</p> <p>b) Následně zvolí barvy bavlnek nebo nití.</p> <p>c) Nakonec prošijí čtvrtku a vytvoří výšivku.</p> <p>3.Reflexe:</p> <p>Co se vám na práci nejvíce povedlo?</p> <p>Co vás bavilo a co naopak ne?</p> <p>Inspirovala vás tato práce k tvorbě další?</p> <p>Bylo pro vás vše srozumitelné?</p> <p>Co bylo pro vás nejsložitější při tvorbě výšivky?</p>

PŘÍPRAVA HODIN

Na hodiny jsem si opět připravila prezentaci, tentokrát se týkala výšivky a jejího využití v umění i v dalších odvětvích. Součástí byla i krátká videa a vizuální ukázky. Chtěla jsem touto prezentací žákům přiblížit, že výšivka se v dnešní době už

nespojuje jen s domácím vyšíváním našich babiček, ale že se hojně využívá v mnoha odvětvích. Také jsem tím chtěla poukázat na to, že se vyšívání stává jedním se současných trendů.

ČASOVÉ ROZVRŽENÍ HODIN

První hodina (45 minut)

1. Představení tématu hodiny (5 minut)
2. Prezentace na téma Výšivka (30 minut)
3. Prostor pro dotazy (10 minut)

Druhá hodina (45 minut)

1. Samostatná práce na úkolu (40 minut)
2. Krátký dotazník (viz. Příloha 3) ke zhodnocení všech 4 hodin výtvarné výchovy (5 minut)

3.1.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ

Tyto dotazníky byli pouze sondou pro můj pedagogický záměr. Nejsou prioritní částí této práce a nejedná se o přesné a podrobné zkoumání. Dotazníky (viz. příloha 3) jsem použila abych zjistila, jak já sama na žáky působím a jak žáci vnímali můj přístup k výuce a přípravě na hodiny. Chtěla jsem se tak případně poučit ze svých chyb nebo naopak zůstat u něčeho co žákům v mém přístupu vyhovovalo.

Z vyplněných dotazníků jsem dostala hlavně pozitivní zpětnou vazbu. Žákům se hodiny líbily byli spokojeni se způsobem, jakým jsem k nim přistupovala i se srozumitelností zadávání úkolů. Většina neměla problém ani s připravenými prezentacemi. Jako konstruktivní část kritiky mi přišla informace, že prezentace se jim zdály dlouhé. Myslím si, že by to mohlo být způsobeno tím, že žáci této třídy nejsou zvyklí na hodiny výtvarné výchovy spojené s podrobnějším výkladem. Do budoucna s touto informací, ale hodlám pracovat a využít to jako pozitivní věc ke zlepšení.

3.1.4 ZPĚTNÁ VAZBA OD MGR. ALENY KLASOVÉ

Toto je stručný výtah z rozsáhlejší zpětné vazby, kterou jsem od paní magistry Aleny Klasové obdržela.

Místo výuky: Základní škola Tachov, Zářečná 1540, třída VII. A

Eliška Bočanová se v obou vyučovacích hodinách projevila jako sebejistá a připravená pedagožka. Její výklad byl srozumitelný a poutavý, což dokázalo zaujmout žáky a udržet jejich pozornost. Během prezentací se snažila aktivně zapojit žáky otázkami a interaktivními metodami, což přispělo k jejich zapojení do výuky. Při praktické části hodiny, kdy žáci kreslili a vyšívali, vyučující dětem nejen pomáhala, ale také je pochvalovala, což mělo pozitivní vliv na jejich motivaci a sebedůvěru. I když někteří žáci měli potíže s praktickou částí výuky, vyučující projevila trpělivost a ochotu pomoci. Celkově hodiny proběhly úspěšně a zpětná vazba od žáků byla převážně pozitivní. (Celou zpětnou vazbu naleznete v příloze 3.)

3.1.5 SEBEREFLEXE PEDAGOGA

Tento prostor bych ráda využila k tomu, abych kriticky zhodnotila svou výtvarně-pedagogickou část této bakalářské práce.

Tyto čtyři hodiny pro mne byly velkou zkouškou, ale zároveň i cennou zkušeností, která mě posunula zase o něco dál v mém pedagogickém růstu. Přestože jsem čelila technickým komplikacím a byla jsem kvůli nim nucena jednu část se cvičením přesunout ze začátku první hodiny až na tu druhou. Nenechala jsem se tím vyvést z míry a plynule jsem pokračovala dál. Nakonec se tato komplikace ukázala jako dobrý krok, který napomohl k ukotvení znalostí žáků o kresbě. Také mi tento krok pomohl s aktivací žáků během druhé hodiny.

Velmi mě potěšilo, že se mnou žáci ochotně spolupracovali, díky čemuž se nám povedlo společně navodit příjemnou atmosféru vhodnou k tvorbě jejich prací. Bylo tomu tak samozřejmě i následující týden v druhých dvou hodinách, kde byla atmosféra ještě příjemnější a podpořila tak nejen jejich kreativitu, ale i učení a rozvoj. „Vztah učitele a žáků hraje významnou roli ve struktuře procesu výuky.“ (Šafránková, 2019, str. 197)

Nicméně si uvědomuji, a to nejen na základě již zmíněných dotazníků, ale i na základě vlastního pozorování, že prezentace, jež jsem připravila mohly být kratší. I přesto jsem na ně získala pozitivní kritiku ze strany žáků, kterým přišly přínosné a přehledně zpracované.

Tato sebereflexe mi ukazuje, že se mám stále hodně co učit, ale zároveň mi přináší jistotu, že každá zkušenost, ať už dobrá nebo špatná, je důležitou součástí mého profesního růstu.

ZÁVĚR

Závěr této bakalářské práce potvrzuje, že jsem úspěšně dosáhla stanovených cílů. Průzkum historického vývoje výšivky a textilu jako uměleckého média od počátků 20. století po současnost mi umožnil soustředit se na klíčové umělce, umělecká hnutí a díla, která významně ovlivnila toto odvětví. Díky tomu jsem získala hlubší porozumění kontextu výšivky a textilu v umění a mohla lépe aplikovat tyto poznatky ve vlastní tvůrčí praxi.

Můj experimentální přístup k různým technikám, materiálům a přístupům ve vlastní výtvarné činnosti spojené s výšivkou přinesl nové poznatky a rozvinul mé tvůrčí schopnosti. Skrze výtvarně-pedagogické zadání jsem úspěšně předala získané znalosti žákům základní školy a podnítila jejich kreativitu a zájem o výtvarné umění.

Také jsem si uvědomila, že práce s výšivkou má mnoho forem a způsobů zpracování, což otevírá dveře k různorodosti výtvarného vyjádření. Tuto rozmanitost můžeme představit žákům prostřednictvím výtvarné výchovy, která umožňuje objevovat jemnosti a rozličnosti všedního života.

Tímto bych tedy chtěla říct, že cíle této bakalářské práce byly úspěšně naplněny a práce s výšivkou se ukázala jako inspirativní a rozmanitá forma uměleckého vyjádření.

RESUMÉ

Tato bakalářská práce se zabývá výšivkou, prací s textilem a autorskou tvorbou. Zaměřuje se na umění 20. a 21. století.

Závěr bakalářské práce obsahuje praktickou část, kde je popsána má výuka žáků sedmé třídy na ZŠ Zářečná v Tachově, která pojednává o kresbě a výšivce.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with embroidery, working with textiles and author's work. It focuses on art of 20th and 21st century.

At the end of the bachelor thesis there is a practical part, where I'm teaching of seventh grade students at Zářečná Primary School in Tachov. The practical part deals with drawing and embroidery.

SEZNAM LITERATURY

KNIŽNÍ ZDROJE

Ateliér: Čtrnáctideník Svazu českých výtvarných umělců. 2011, roč. 24, č. 12. Praha: Svaz československých výtvarných umělců, 2011. ISSN 1210-5236.

GANDERTON, Lucinda. *Encyklopedie ručních prací: nová příručka plná podrobných návodů a nápadů pro tvořivé.* Praha: Rebo Productions, c1999. ISBN 80-7234-044-1.

HAZUKOVÁ, Helena. *Rozvíjíme rozumové schopnosti dětí: dítě a jeho psychika - poznávací schopnosti a funkce.* Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání. Praha: Raabe, c2014. ISBN 978-80-7496-169-4.

KYBAL, Antonín. *O textilním výtvarném projevu: [učebnice pro studijní obor výtvarné zpracování textilií a studijní zaměření modelářství a návrhářství oděvů].* Učebnice odborných a středních odborných škol. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973.

LYNTON, Norbert, Věra NOSKOVÁ a Jiřina KINTEROVÁ. *Umění 19. a 20. století.* Praha: Atria, 1981, 191 s.

MACKO, Anton. *Výtvarné techniky II.* 1. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1976, 164 s.

MORANT, Henry de, Gérald GASSIOT-TALABOT a Josef HOBZEK. *Dějiny užitého umění od nejstarších dob po současnost.* Přeložil Zdeněk VÁŇA, přeložil Květa REICHERTOVÁ, přeložil Jana SEIFERTOVÁ. Praha: Odeon, 1983.

TERŠL, Stanislav. *Malá encyklopedie textilií a odívání.* Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1987.

UHL SKŘIVANOVÁ, Věra a PLÍHALOVÁ, Monika (ed.). *Didart: edukační přístupy ve výtvarné výchově.* V Plzni: Západočeská univerzita, 2020. ISBN 978-80-261-0897-9.

ROESELOVÁ, Věra. *Techniky ve výtvarné výchově.* Praha: Sarah, c1996. ISBN 80-902267-1-X.

ŠPURNÝ, Jan. *Antonín Kybal. Nové prameny.* Praha: Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1960.

STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana. *Z hloubi duše: psychologické aspekty výtvarného projevu.* Praha: Dokořán, 2017. ISBN 978-80-7363-856-6.

ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika. 2.,* aktualizované a rozšířené vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-247-5511-3.

ŠTEIGLOVÁ, Taťána. *Česká textilní tvorba 2. poloviny 20. století.* V Olomouci: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4636-3.

ŠTEIGLOVÁ, Taťána. *Textilní slovník: malý průvodce textilními pojmy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4003-3.

ONLINE ZDROJE

About. Online. Bordé by Katia. 2024. Dostupné z: <https://bordebykatia.com/about/>. [cit. 2024-04-23].

About. Online. BRO. Není znám. Dostupné z: <https://www.by-bro.com/about>. [cit. 2024-04-23].

ČESKO MINISTERSTVO KULTURY. *Výtvarné umění: Čtvrtletník pro současné umění* [online]. Praha: Unie výtvarných umělců, 1990-1996, 1993, 82 s. [cit. 2024-04-22]. ISSN 0862-9927. Dostupné z: <https://kramerus.k7-test.mzk.cz/mzk/view/uuid:63222031-906c-11ea-af63-5ef3fc9bb22f?page=uuid:c912206a-d6f7-4b5a-b0a4-33604339ef7b&fulltext=V%C4%9Bra%20Jirousov%C3%A1>

Kočička z kávové pěny. Online. Baobab. 2011. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/product/kocicka-z-kavove-peny>. [cit. 2024-04-23].

NADACE JOSEFA A ANNI ALBERSOVÝCH. *Životopis*. Online. Nadace Josefa a Anni Albersových. Dostupné z: <https://www.albersfoundation.org/alberses/biography>. [cit. 2024-04-22].

O umělci. Online. CENTRUM PRO SOUČASNÉ UMĚNÍ PRAHA. Artlist. 2007. Dostupné z: <https://www.albersfoundation.org/alberses/biography>. [cit. 2024-04-22].

Tilleke Schwarz. *Tilleke Schwarz* [online]. 2011 [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://www.tillekeschwarz.com/about/>

GARDNER, Andrew. *Shelia Hicks* [online]. [cit. 21.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.moma.org/artists/2631#fnref:3>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 ŠTEIGLOVÁ, Taťána. *Česká textilní tvorba 2. poloviny 20. století*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4636-3.

Obr. 2 ŠTEIGLOVÁ, Taťána. *Česká textilní tvorba 2. poloviny 20. století*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4636-3.

Obr. 3 NEUVEDEN, Autor. *Browngotta* [online]. [cit. 21.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://browngrotta.com/artists/luba-krejci>

Obr. 4 ŠTEIGLOVÁ, Taťána. *Česká textilní tvorba 2. poloviny 20. století*. V Olomouci: Univerzita Palackého, 2015. ISBN 978-80-244-4636-3.

Obr. 5 ART INSTITUTE OF CHICAGO. *Nadace Josefa a Anni Albersových* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.albersfoundation.org/art/highlights/black-white-red>

Obr. 6 MUSÉE D'ART MODERNE DE PARIS JAAF 1994.12.6. *Nadace Josefa a Anni Albersových* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.albersfoundation.org/art/highlights/haiku>

Obr. 7 STEELE, Stephanie. *Steele* [online]. [cit. 21.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.stephaniesteele.co.uk/blog/magdalena-abakanowicz-tate-modern-exhibition-review>

Obr. 8 STEELE, Stephanie. *Steele* [online]. [cit. 21.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.stephaniesteele.co.uk/blog/magdalena-abakanowicz-tate-modern-exhibition-review>

Obr. 9 NEUVEDEN, Autor. *MoMA* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.moma.org/artists/2631>

Obr. 10 PREISMAN, Noam. *BOMB* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://bombmagazine.org/articles/2022/09/01/constant-discovery-sheila-hicks-interviewed/>

Obr. 11 NEUVEDEN, Autor. *HOUSER & WIRTH* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.hauserwirth.com/hauser-wirth-exhibitions/3595-louise-bourgeois-the-fabric-works/#>

Obr. 12 BURKE, Christopher. *HOUSER & WIRTH* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.hauserwirth.com/artists/2777-louise-bourgeois/>

Obr. 13 Vlastní fotografie autorky

Obr. 14 Vlastní fotografie autorky

Obr. 16 Vlastní fotografie autorky

Obr. 17 KOCMANOVÁ, Ivana. *CZECH DESIGN* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/bylo-by-hezke-kdyby-lide-nosili-misto-rousek-zvireci-masky-rika-zakladatelka-znacky-bro-ktera-povysila-vysivku-na-umeni>

Obr. 18 KOCMANOVÁ, Ivana. *BRO*. [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.by-bro.com/product-page/goddess-bless-ya-love-ya-ciao-no-2>

Obr. 19 NEUVEDEN, Autor. *Baobab* [online]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.baobab-books.net/product/kocicka-z-kavove-peny>

Obr. 20 NEUVEDEN, Autor. *Baobab* [online]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.baobab-books.net/product/kocicka-z-kavove-peny>

Obr. 21 NEUVEDEN, Autor. *Baobab* [online]. [cit. 25.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.baobab-books.net/product/kocicka-z-kavove-peny>

Obr. 22 EŽERSKIS, Modestas. *DECORATING DISSIDENCE* [online]. 17. 5. 2019 [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://decoratingdissidence.com/2019/05/17/spotlight-severija-incirauskaite-kriauneviciene/>

Obr. 23 EŽERSKIS, Modestas. *DECORATING DISSIDENCE* [online]. 17. 5. 2019 [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://decoratingdissidence.com/2019/05/17/spotlight-severija-incirauskaite-kriauneviciene/>

Obr. 24 SCHWARZ, Tilleke. *Tilleke Schwarz* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.tillekeschwarz.com/medium/#All%20lives%20matter%202021,%2064%20x%20>

Obr. 25 SCHWARZ, Tilleke. *Tilleke Schwarz* [online]. [cit. 22.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://www.tillekeschwarz.com/medium/#All%20lives%20matter%202021,%2064%20x%20>

Obr. 26 Vlastní fotografie autorky

Obr. 27 Vlastní fotografie autorky

Obr. 28 Vlastní fotografie autorky

Obr. 29 Vlastní fotografie autorky

Obr. 30 MARCHENKO, Katerina. *Katerina Marchenko* [online]. [cit. 24.4.2024]. Dostupný na WWW: <https://katemarchenko.com/portfolio>

Obr. 31 Vlastní fotografie autorky

Obr. 32 Vlastní fotografie autorky

Obr. 33 Vlastní fotografie autorky

Obr. 34 Vlastní fotografie autorky

Obr. 35 Vlastní fotografie autorky

Obr. 36 Vlastní fotografie autorky

Obr. 37 Vlastní fotografie autorky

Obr. 38 Vlastní fotografie autorky

Obr. 39 Vlastní fotografie autorky

Obr. 40 Vlastní fotografie autorky

Obr. 41 Vlastní fotografie autorky

Obr. 42 Vlastní fotografie autorky

PŘÍLOHA 1: POUŽITÉ MATERIÁLY NA HODINÁCH VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Ukázky z výukové hry na Wordwall.

Wordwall Tvořte své lekce lépe a rychleji

Moje aktivity Moje výsledky **Vytvořit aktivitu** Upgrade eliskabocano...

Třídění skupin

Skica VS Kresba

SPUSTIT

Táhněte a pusťte každou položku do správné skupiny.

Přepnout šablonu

- Třídění skupin**
- Anagram
- Kat
- Kvíz
- Letadlo
- Zobrazit vše

Skica VS Kresba Sdílet

Wordwall Tvořte své lekce lépe a rychleji

Moje aktivity Moje výsledky **Vytvořit aktivitu** Upgrade eliskabocano...

0:04

- zaznamenání nápadů (na ulici, ve škole, v parku...)
- slouží jako studium různých scén, objektů nebo lidí
- často realistická
- předběžná práce
- detailní zaznamenání tématu
- detailní práce

- může být samostatným uměleckým dílem
- základní forma výtvarného projevu
- často nedokončená
- rychlý, spontánní
- Je vytvářeno různými technikami (tužka, uhlí, inkoust, pastelky...)
- složena ze základních tvarů

Skica

Kresba

Přepnout šablonu

- Třídění skupin**
- Anagram
- Kat
- Kvíz
- Letadlo
- Zobrazit vše

Odeslat odpovědi Sdílet

Skica VS Kresba

Wordwall Tvořte své lekce lépe a rychleji

Moje aktivity Moje výsledky **Vytvořit aktivitu** Upgrade eliskabocano...

1:09

- základní forma výtvarného projevu
- často realistická
- detailní práce
- rychlý, spontánní
- složena ze základních tvarů
- slouží jako studium různých scén, objektů nebo lidí

zaznamenání nápadů (na ulici, ve škole, v parku...)

předběžná práce

často nedokončená

Skica

Kresba

může být samostatným uměleckým dílem

detailní zaznamenání tématu

Je vytvářeno různými technikami (tužka, uhlí, inkoust, pastelky...)

Přepnout šablonu

- Třídění skupin**
- Anagram
- Kat
- Kvíz
- Letadlo
- Zobrazit vše

Odeslat odpovědi Sdílet

Skica VS Kresba

I

Ukázky z prezentací použitých na hodinách Výtvarné výchovy.

Skica VS Kresba

Skica

- **rychlý**, spontánní výkres
- slouží jako **předběžná práce**
- nápad pro další umělecké dílo
- méně důrazu na detaily, více na **základní tvary** a kompozici
- často **nedokončená**
- používána pro rychlé zaznamenání nápadů
- používá se pro studium různých scén, objektů nebo lidí

Kresba

- **detailnější** a dokončenější než skica
- může být **samostatným uměleckým dílem**
- **důraz** na linie, stíny, textury a **detaily**
- vytvářena různými technikami a materiály (tužky, inkoust, uhlí, pastely)
- slouží pro **detailní zpracování tématu**

wordwall
<https://wordwall.net/cs/resource/70175526/skica-vs-kresba>

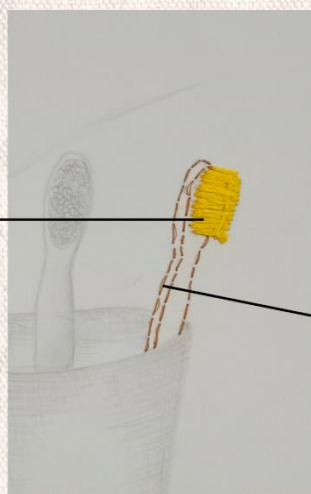
Co vám může pomoci s vyjádřením?

Může vám pomoci několik věcí:

1. síla bavlnky/nitě
2. délka stehu
3. hustota stehu
4. barevnost

Hustota stehu

Síla nitě

Síla nitě

Délka stehu

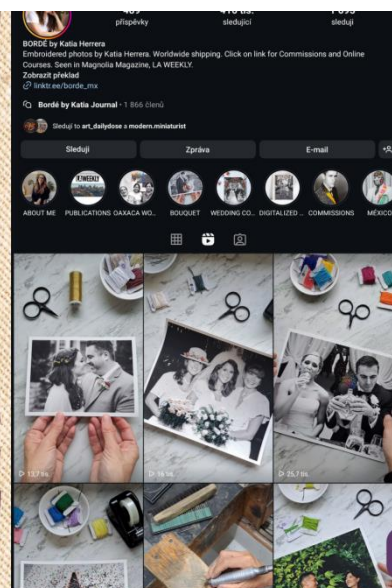
Umělci 21. století

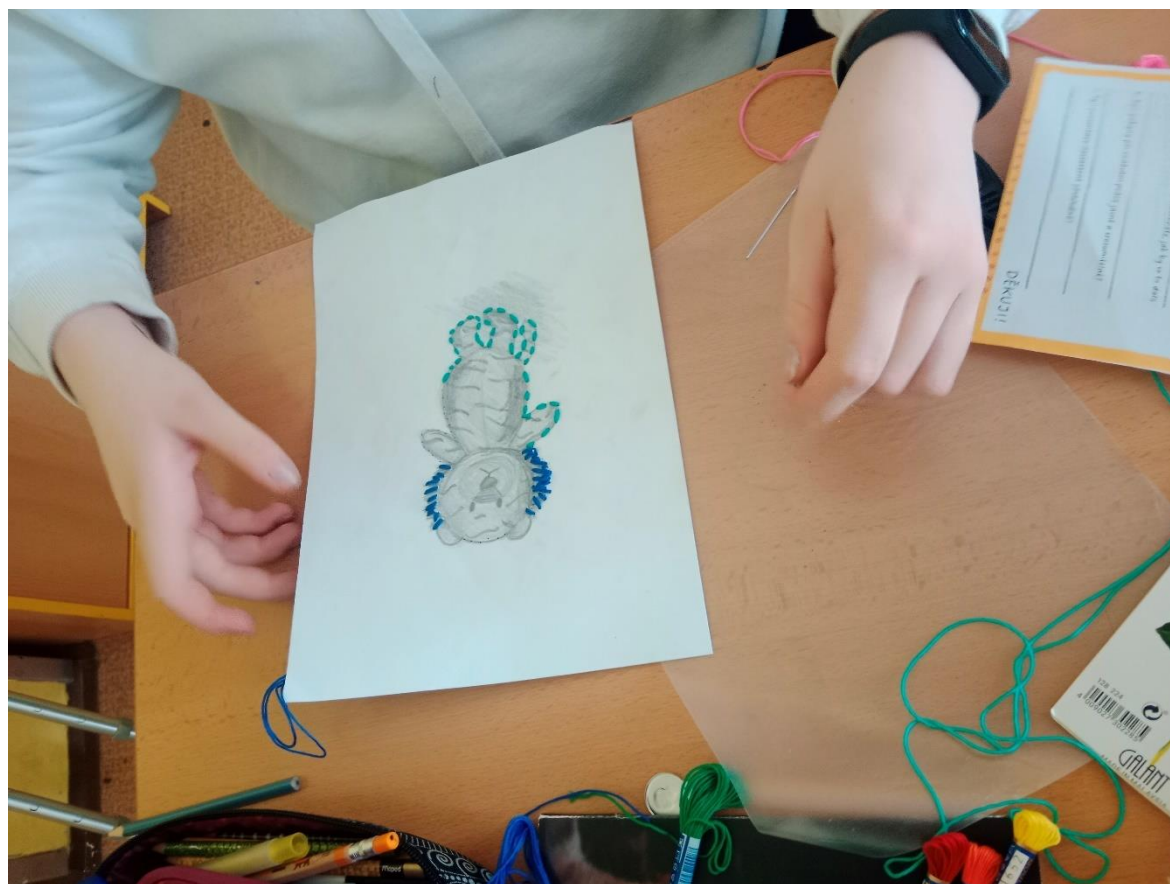
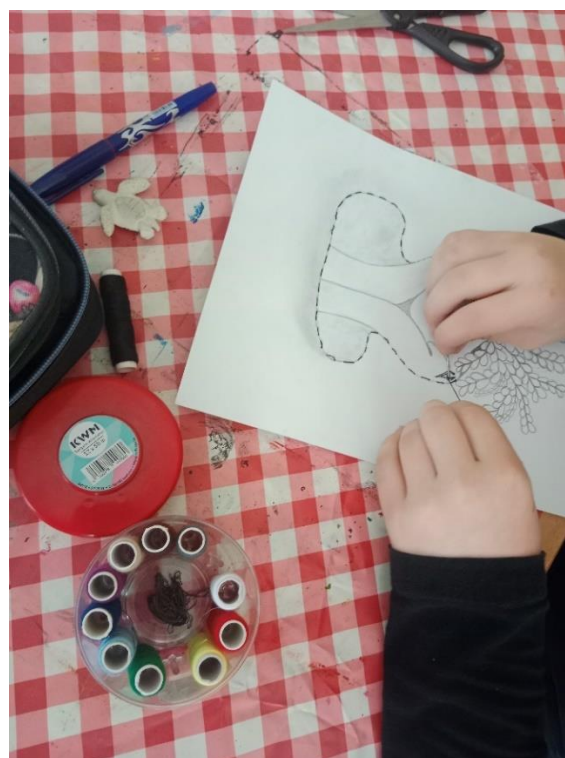
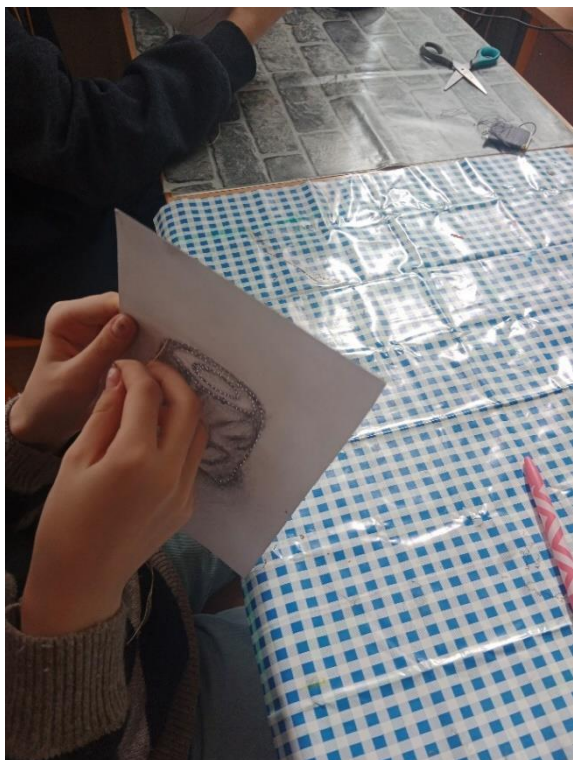
Instagram
tvůrci

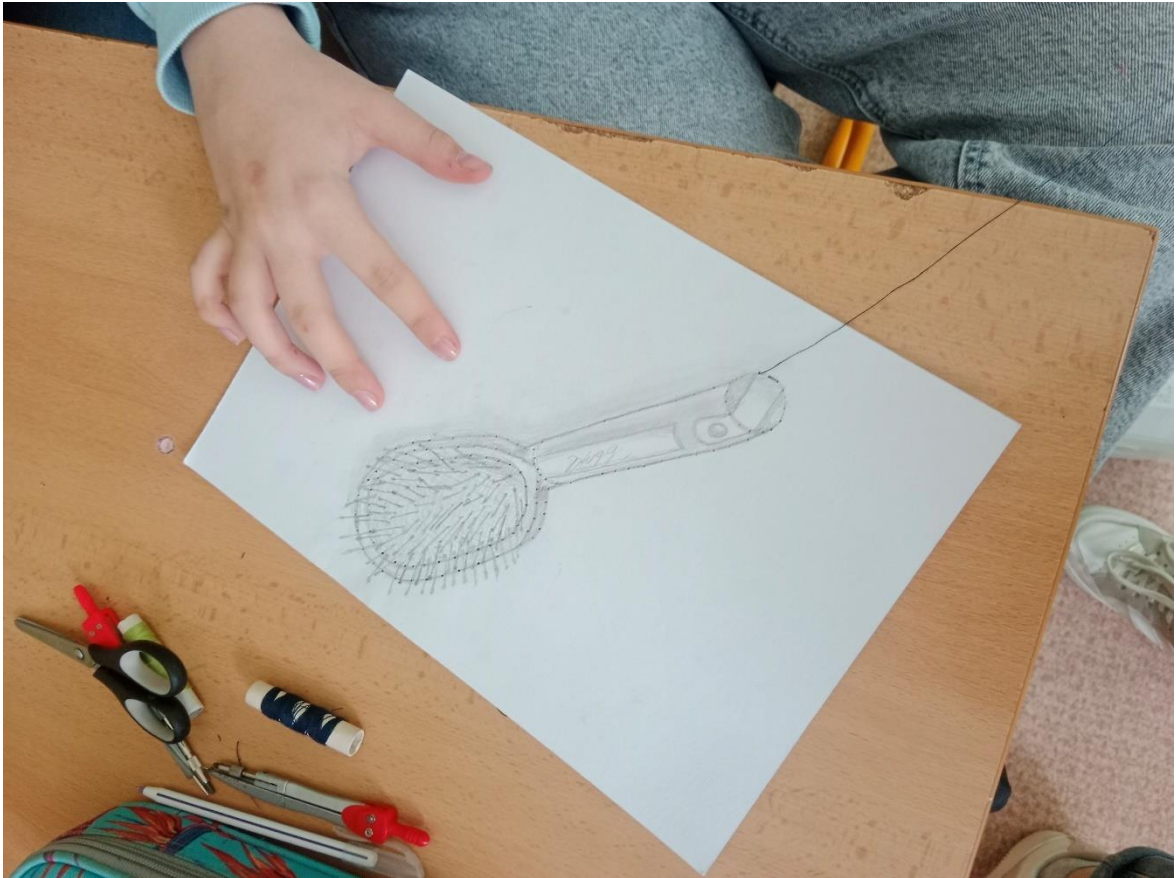
Borde_mx

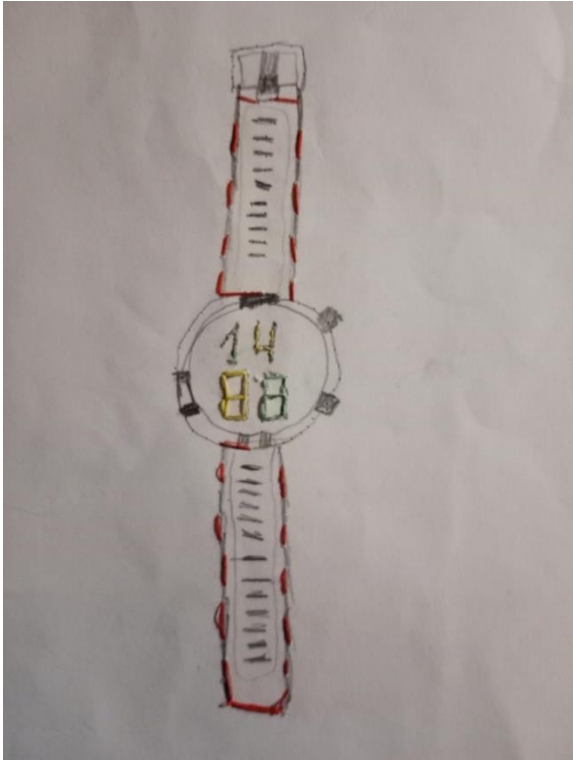
<https://www.instagram.com/reel/C1KJHyBLTNI/?igsh=bjQzcWFub3U2dTli>

PŘÍLOHA 2: VÝBĚR Z PRACÍ ŽÁKŮ

PŘÍLOHA 3: ZÁVĚREČNÁ REFLEXE (DOTAZNÍK)**Vyhodnocení praktického výstupu bakalářské práce****Vyučující: Eliška Bočanová**

Místo výuky: Základní škola Tachov, Zářečná 1540, třída VII. A

Výuka proběhla ve dvou týdnech.

19. 3. (2 x 45 minut)

Žákům byla předvedena prezentace, v níž se seznámili s teorií kresby (kresebnými materiály, druhy kresby, světovými a českými představiteli této techniky, pojmy skica, kresba, stínování, šrafování).

Prezentace byla pro většinu žáků srozumitelná, přehledná a zaujala je. Vyučující se snažila děti aktivně zapojit do výuky otázkami i závěrečným opakováním za pomoci interaktivní tabule.

V druhé části výtvarné výchovy pak žáci kreslili podle názoru předmět denní potřeby, který si přinesli z domova (např. klíče, kartáč na vlasy, sluchátka). Při kresbě vyučující pomáhala žákům a pochvalami je motivovala k další práci.

26.3. (2 x 45 minut)

Hodina byla opět zahájena prezentací, která tentokrát seznamovala žáky s textilní technikou vyšívání. Vyučující opět za pomoci velmi názorného a přehledného výukového materiálu pomohla žákům pochopit pojmy z oblasti vyšívání, tradice i nové možnosti, které vyšívka poskytuje. Krátká videa byla názorná, proto i ti, kteří nikdy nevyšívali, chápali postup práce.

V druhé části výuky žáci kresbu z minulé hodiny doplnili vyšívkou. Tato praktická část hodiny nebyla pro některé z nich jednoduchá. I zde vyučující dětem aktivně pomáhala.

Zpětnou vazbu o hodině pak získala krátkým anonymním dotazníkem, ve kterém se žáci měli možnost k výuce vyjádřit. Převažovala pozitivní hodnocení.

V hodinách vystupovala Eliška Bočanová sebejistě. Její výklad byl srozumitelný, poutavý. Neměla problém navázat se žáky kontakt. Obě hodiny měla pečlivě připravené.

Mgr. Alena Klasová

DOTAZNÍK NA HODINY VÝTVARNÉ VÝCHOVY

Tento dotazník bude použit v mé bakalářské práci. Je anonymní. Slouží jen ke zhodnocení odučených hodin výtvarné výchovy ve vaší třídě 7.A na základní škole Zářečná v Tachově.

Zakroužkuj smajlíky nebo stručně napiš odpověď vlastními slovy.

1. Jak se vám líbil můj přístup k vedení výuky?

2. Jak se vám líbil můj přístup k vám?

3. Je něco, co vám vadilo nebo se nelíbilo? (Pokud ano, co?)

---

4. Stručně popiš, co se vám líbilo nejvíce a proč?

---

5. Co se vám naopak nelíbilo? Navrhněte, jak by se to dalo změnit.

---

6. Byly pokyny při zadávání práce jasné a srozumitelné?

---

7. Byly prezentace dostatečně přehledné?

DĚKUJI!